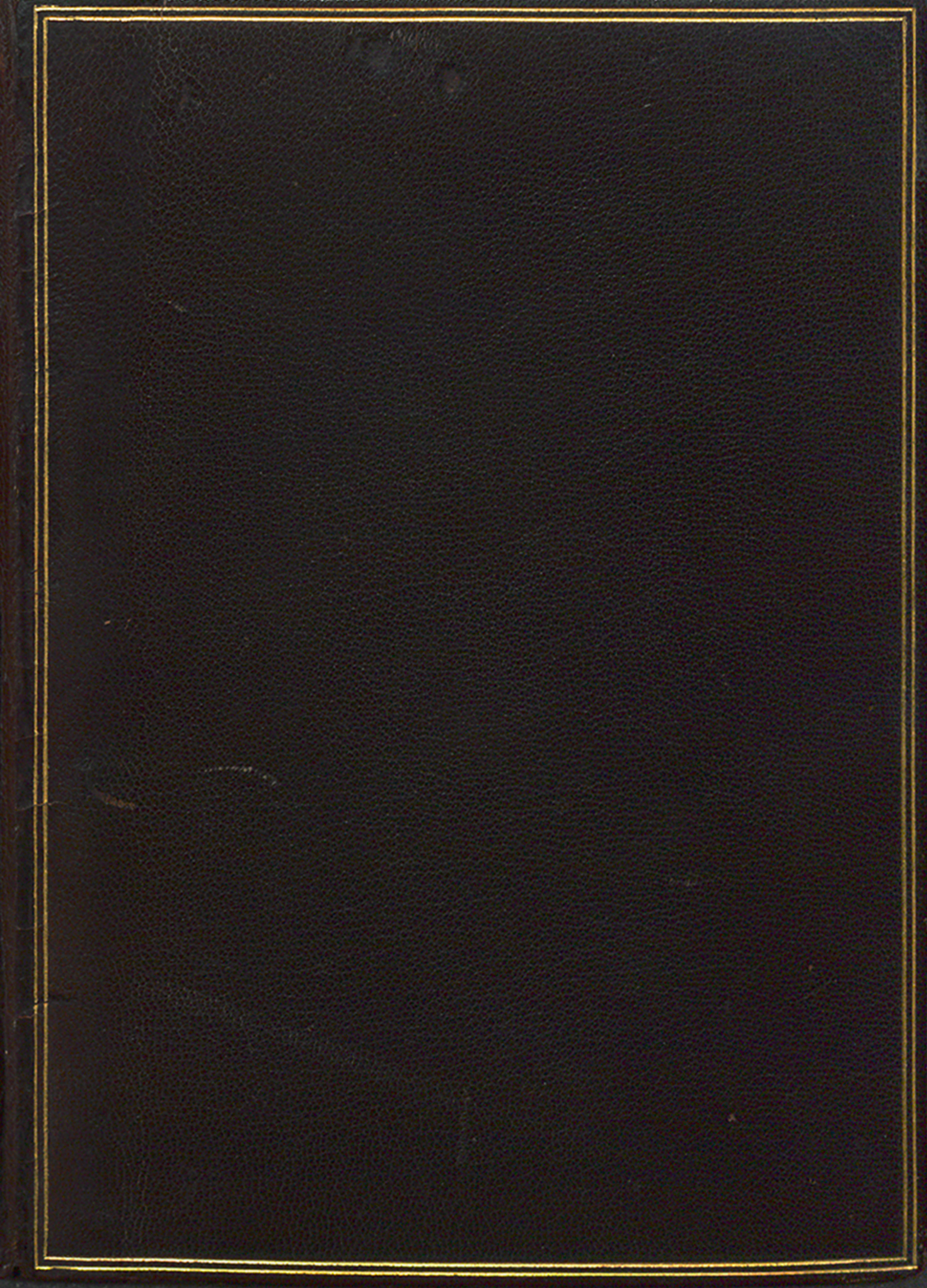

LUX ET VERITAS

EX LIBRIS
MEDICIS
Harvey Cushing

YALE MEDICAL LIBRARY
HISTORICAL LIBRARY

Tabit phs pho
rũ princeps X°.
ethicoꝝ Hõ est
optimũ eoꝝ q̃
sunt in mũdo Et
mũdus sumit h
p omnib⁹ ɔten
tis in spera acti
uoꝝ ⁊ passiuorũ
scꝫ p elemẽtis. ⁊
elemẽtatis. Isto
presupposito pba
t ꝙpõ sic. Illud ẽ
optimũ c⁹ gene
racõis cause sunt nobilissime Sꝫ sic est de hoie. ergo
⁊c. maior ptꝫ. qꝛ effectus sortit nobilitatẽ ex cãsis.
mior pbat de mateia hois Vñ mateia hois sm medi
cos. ponit ẽe mẽstruũ mulieris cum spermate viri qꝛ
illa ambo intrant ɔpocõm hois. sicut lac coagulatur
sub mateia casei Sꝫ phi naturales ponunt ꝙ menst
ruum mulieris sit materia Et semen viri sit effectus.
ita ꝙ semen viri sic se habeat ad menstruum mulieris.
sicut artifex ad artificium. vt attestatur Auerrois
septimo methaphisice in degressiombus de ydeis.
Idem phs. q̃nto methaphisice. capitulo decimo dicit
ꝙ sperma viri ad causam effectiuam reducitur ⁊ quo
cũqꝫ mõ dicatur. sꝫ ptꝫ ꝙ materia hois ẽ excellentissi
ma et inter omnia semina nobilissima. Secundo p
bat Illud est optimũ quod i suis ptib⁹ assilat corpo
ri nobilissimo Sꝫ hõ ẽ hmõi. gͦ ⁊c. maior pꝫ qꝛ assimi
lacio seq̃t naturã rei. minor pbatur quia hõ assimi
latur celo q̃ntum ad duodecim signa zodiaci. q̃ ũ tria

sūt calida v̄tualiť. scʒ Aries Gemini Leo. Illis cor respōdēt tā mēbra ī hoīe. scʒ cor. epar ꝛ testicul' Itē tria sūt frigida. scʒ Cāc' Thaur⁹ ꝛ Virgo Et ill' corrñ dētītestia. vesica. dyafragma Itē tā sūt huida. scʒ Scorpio Aq̄ri⁹ ꝛ pisces. q̄b⁹ corrñdēt. cēbr̄ū. sto mach⁹. ꝛ pulmo Itē tā sūt sicca. scʒ Capcorn⁹ Sa gittari⁹ ꝛ libra. q̄b⁹ corrñdent tā mēbrā. sʒ splen fel ꝛ renes Vñ dicit ph's. iz methaphisice. ꝙ totum celū est sicut vnū ꝯpoitū ꝯtiguū Igitur debemus esse incli nati ad noticiam pñtis libri. q̄ tractat de gñeracione humana C⁹ cā efficiens dr̄ fuisse Albert⁹ magn⁹. q̄ sufficient' trāt⁹ siue lrāt⁹ i expimēns a mulieib⁹ ifor mat⁹ Et maxie ilibro de aīalib⁹ q̄ p⁹ ꝗ totū mūdū cū allexādro circuiuit. librū de aīalib⁹ ꝯposuit Et sup ponit' p̄hie naturali quia ē vn⁹ liber de paruis natu ralib⁹. ꝛ nō pu xe naturalis. ħ parti medicinalis

Titulus

Incipiunt Secreta mulierum et virorum ab Alber to magno composita

Textus

Dilecto sibi ī xp̄o socio ꝛ a mico N. clerico de tali lo co vē sapiē ꝛ augmētum continuum vite presentis Comētū Iste liber c⁹ subiectum est contrac tum ad ens mobile con tractum ad naturām se cretorum mulierum. vt ipsis infirmantibus po sumus dare remedia et ipsis confitentibus scire debite ad delictum Et dividitur primo in duas ptes

scilicet prohemialē et executiuā pars executiua ibi•
sicut scribitur ꝛc̄ •primo autor salutat psonā cui scri
bit dicens• scꝫ inoras pariseus Dilecto sibi in xpo so
cio ꝛ amico Ubi tangit causa efficiens mouēs ꝛ mo
ta• mouēs fuit quidā sacdos q̄ rogauit dn̄m albertum
vt sibi scriberet librū de secretis mulierū ideo quia mu
lieres sūt tempore mēstrui venenose• ita ꝙ itoxicāt a
liā per visum ꝛ inficiūt pueros in cunis Et maculant
speculum bene tersum Et qn̄qꝫ faciūt coeūtem cum
ipis lepsū fieri• qn̄qꝫ cancrosum• ꝛ quia malum nō eui
tatur nisi cognitum• iō necesse est se volētib⁹ abstiné ꝛ
cognoscere immūdiciam coit⁹ ꝛ multa alia q̄ docet in
isto liº Et sic Albert⁹ vidēs• ꝙ iuste peteret• ꝯsēsit
ei Et tāgitur cā efficiēs mota cum subintelligit scri
bit ꝛc̄ Nota sapiencia est cognicio dei ꝛ ꝑpetuorum
effectuū Et iō dicit phs in prohemio methaphisice
De deo ꝓprie non ē sciencia• sꝫ sapiencia Ita nihil me
lius est in hac vita• qꝛ mediante ipa sum⁹ felices• te
ste Auerroy inprologo phisicoꝝ Iō autor scribit ꝯ
tinuum augmētū pn̄tis vite Et bene scribit sibi ista
qꝛ hō mediāte sapiēcia reddit laudabil' deo ꝛ hoib⁹

Textus

Cū vrā fauorabilis et gratuita me rogauit societas
vt q̄dā dicanē a nobis de his q̄ apud mulierum natu
rā ꝛ ꝯdicōm sunt occulta et secreta• lucidius manifes
stare• visa peticōe vrā nulla pigricia a compilacione
breuis ꝛ compendiosi tractatuli de impetrata mate
ria me retraxit Sed pusilla ꝛ iuuenalis mea mēs ſm
ci⁹ possibilitatē ꝛ tpis inoportunitatē• q̄ ad aliena
detrahitur nichilominus vrō cupiens satis facē appe
titui• hanc pn̄tem eplam in q̄ plurima de impetratis

inuenietis vobis i parte stilo philozophico et in parte medicinali prout materie competere videt. Nam conscripsi rogans vestram constantiam vt in hoc opere ac nego. c. t ans ac celans sitis Ne alicui puero tam i etate q̄ i morib9 ad puncta deueniant Et si feceritis. promitto vobis plura de hijs et alijs manifestare cum presenti opere artem cum medicinali trāsmite prolixius insudabo dño concedente Hic ondit causam q̄ possit ipm excusare a labore hui9 facti. Et patet sñia ex textu Nota q̄ autor dicit q̄ mens iuuenalis et pusilla ipm attraxit. vbi euitat arrogancia qr mens dicit pua q̄ paruis et paucis cognitionibus cognicionis est imbuta. vñ intellect9 proprie nō est quus per se nec per accidens qr intellect9 non extendit per accidens extensione sue materie. Nota appetit9 ē triplex. scz. natural. animal. et intellectiualis. Ad propositum dicit lrā. appetitui. glosa. i. naturali intellectui Vñ ille sacerdos appetitu naturali appetuit cognoscere naturas mulierum. Vñ homines a natura scire desiderant i° metha. Itē appetuit appetitu intellectuali quia vidit vtilitatē cognicionis earum

Icut scribitur scdo de generacione. aīaliū generabilium generācio sempiterna est in coitu Cām autē sempiternitatis in generacione animaliū oñdit. ph's 2° de anima dicēs naturalissimū opus est vnū quodqz sibi sile generare. q̄tē9 diuino eē et immortali participat quod oīa appetunt vt idē pmaneant nō idē i nūero s; idem i specie. propter quod dicit commētator 2° de aīa q̄ sollicitudo diuina cū nō potuit ipm facere pmanē idē in nūero miserta est ei in dādo vtutē. q̄ potuit i specie permanere Et subdit. in h° .n. nō est dubiū q̄n meli9 est hēre hāc vtutē q̄ non hēre non eē Cōmentum Hec est pars executiua i q̄ autor psequit itētū suū po

hendo duas ꝓpões valentes sibi ad ꝓpositū. ⁊ diuidit̄ i tot capitl'a ⁊ ptes quot ptebūt p ordinē Nota genera° aīaliū pfcōꝝ̄ spit̄ eterna ē. quia tl'ia sūt de pfectiōe vniuersi i° ethi. Sz dubiū videt̄ qꝛ q̄dā aīalia sūt q̄n penit⁹ corrupta. sicut q̄dā vmes ⁊ musce in yeme Dn̄dū si corrūpūt̄ in vno climate tūc generāt̄ in alio ſm albertū. ⁊ linconiēsē sumit̄. i° poste ꝟl' dn̄dū ꝙ generatio aīaliū q̄ sūt de pfectōe vniuersi. illa ē sēpitna Sz stāte pma solucōe Dubiū ē. qꝛ meli⁹ essz mlta aīalia n̄ esse. quā esse. scz serpētes ⁊ alia aīalia q̄ intoxicāt Dicēdū ꝙ bonū est ea esse. vt absorbeāt inmūdicias terre. quia si n̄ absorberēt inficerēt aerē. et p ɔn̄s hoīem. vn̄ natura nihil sustētat s n̄ cā racionali Ex sn̄a l'textu ptz. ꝙ castitas est peccatū naturē. lz bonū sit via moris ⁊ pcepto legis. qꝛ p castitatē āq8 nō generat sibi sīl'e Nota p solicitudinē diuinā nō pt intelligi 8s. q̄a ip̄e nō curat ptcl'aria ſm auerroim xij. metha ergo p solicitudinē diuinā itelligit̄ corp⁹ celeste. q8 de sui natura appetitu naturali appetit conseruare ista inferiora. tn̄ mediante regimīe intelligenciarū Vn̄ ɔmētator. xij. metha. op⁹ nature est opus intelligencie non errātis Dubiū ē vtꝝ generacio aialiū possz aīalia ɔseruaē in eē specifico sp Et videt̄ ꝙ n̄ qꝛ si sic g° spēs essz generabil' q8 ē falsū. Falsitas patet qꝛ spēs ē perpetua Dn̄dū ē ꝙ qn̄ generat̄ indiuiduū h° l' illud. tūc geneāt̄ natura specifica subesse h° sigto ⁊ ſm ptē lz nō generet̄ secūdum totū ābitū. vn̄ Nō ꝙ natuā occulte opat̄ i vl'ib⁹ vt dicit Gilbert⁹ poretā⁹ in suis sex pncipijs in ca°. 1. scz in ca°. de Forma Et qꝛ pducere intēdit naturā vlem scz hoiem i cōmui l' equū Et tn̄ pducat ptcl'aē vt sorte l' platonē q8 pueit ex eo qꝛ iueit materiā q̄ndā et sigtā h° loco

determinacio. et ideo si inueniret totam naturam. sil' produceret omnem hominem sil'. sed quia inuenit vnam porcionem menstrui huius l' huius mulieris ideo producit hunc l' hunc hominem particularem . T.

Cum autem que ista alia et precipue homines secundum eandem naturam et secundum materiam et secundum numerum non durant . Scribitur secundo de generacione et corrupcione quorum substancia non durat sed est corruptibil' non possunt reiterare eadem in numero; sed substancia hominis secundum principia indiuidui accepta est incorruptibilis. ideo generacio hominis abiicitur. quare generatio hominum sempiterna erit ideo generacio hominum est perfectissima quod probatur sic quia homo est nobilissima creatura quod patet ex intencione philosophi in multis locis philosophie et precipue in secundo de anima quia quanto plures operaciones res habet tanto nobilior est Homo autem per racionem intellectiuam separatur ab vno quoque viuencium vt ibidem Hoc eciam est de intencione omnium philosophorum. Et precipue boecii in secundo de consolacione philosophie vbi dicit quod homines deo sunt siles mente Hoc eciam patet in secundo phisicorum quia motus capit naturam et speciem a termino ad quem Et ideo cum in esse naturam humanam in sorte vel platone l' in alio particulari homine existente sit motus qui dicitur generacio perfectissima erit ipsa inter omnium animalium generacionem Generacio quidem est motus de non esse ad esse Esse autem maxime appetitur. et precipue ab hominibus. quia hec inter omnes motus excellens est immobilitate. Et intellige de motu variante aliquod super quod mouetur per hoc excluditur primus motus qui est causa aliorum etc.

Commentum.

Hic probat quod animalia non possunt permanere eadem in numero Sed bene eadem in specie et precipue homines. Dubitatur vtrum idem indiuiduum corruptum in numero possit regenerari Et videtur quod sic quia post triginta vii. mille

annos cōstellacio celi erit eadē p totum sicut iam sm platonem z astronimos Et iō tūc nos erim9 eadem in nnmero z sedebim9 in hac vel i hac scola vel lectorio sicut nunc scilicz in magno anno Vn plato dixit q p9 annū magnū deberet redire athenis z deberet ibi legere Et rō est quia tota cstellacio veniet ita .i deo redeunte eadem cstellacione idē effectus redibunt. Dicēdum stante sñia auerrois z aristotilis qnto phi corum. z in li° de generacione nō ē possibile. ex quo generacionis illius nō pñt esse nunc inmediate et corrupcoēsiō tps mediaet Et iō vnū nūero vna mutacōe pdiē nūero qnto phisicorū Sz ad dubiū primum est dicēdum q p9 ānū magnū possibile est redire hoies multū siles sic q vix pñt cognosci distincti tamē nō sunt idem in numero Sz diceres stāte eadē cā materie effect9 erit idē nūero . verū ē stāte eadem mensurā z materia eq̄ disposita s sic non est qz tēpus rāptim trāsit z non reuertetur idem nūero Sz bñ idem in spē Et pōtest dici q reuolucio hodierña nō sit eadē nūero cū reuolucōe q̄ venit p9 mille l' q̄dragētos ānos qz motus est ens successiuum. Dubitat 2° vtrū vnū al possit ꝑpetuari sp' Et videt q sic qz possibile ē iuenire aliqd cplexionatū i q elementa sūt reducta ad mediū siue ꝑporcōm mediam qz omnis corrupcio ē a ctrario Et illa ctraria sūt ꝑporcioñata i sūmo iō nō corrūpuntur Sz q illud sit possibile ꝓbat sic qz vbi ē magis eq̄le z min9 eq̄le ibi ē eq̄le simpliciē Dico q non ē possibile illud dare qz oē mixtū mouet p naturā elementi pōñantis. primo celi Sz ad rō n vbi ē magis z mio9 zc. Verū ē p vt eq̄le suffiat. z p vt ē possibile Vnde mixtum eq̄le in humore sm iusticiam ē ponen

dū ꝙ nō ē dãre eq̄le secūdū q̄ntitatē mox̄ qꝛ t̄ra sēp eē p̄ōñat pluꝛib⁹ mixtis Alit̄ dicēdū suppōito ꝙ tale mixtū secūdū oēm eq̄litatē elemētoꝝ ū sic ponderes Adhuc ēēt cozruptibile ab itaseco scꝫ a v̓tute celesti. quia possꝫ mediāte aq̄ frigida infrigidari ꝛ redire ab hoc scꝫ a q̄ntitate hūoꝝ ꝛ ab hoc mūdo corrūpi Nota ꝙ l. ā dicit hoīes sunt similes deo mente Illud patet quia homo per sciencīā fit diuinus. vnde Seneca Vir speculatiu⁹ est deo silis ꝛ amātissim⁹ Itē ptꝫ illud secūdo Metha vbi dicit aristotiles In hominib⁹ est delectatio pauco tpē ꝙ itelligentie toto eterno pficīūt Et intelligit per hͦ ꝯgnicōꝫ dei in qua est maxima delectatio Pro quo nota ꝙ omnis delectatio fit per quādā silitudinem siue assimilacōm cognoscentis ad cognitū mediante forma exemplari et cognosceñ. ergo q̄nto pl⁹ homo cognoscat de deo tāto pl⁹ vl̄ magis sibi assīlat̄ Nō l̄rā dicit īter oēs mot⁹. generātio est nobilioꝛ sumēdo motū pro tota eductione anime siue formatiōe fet⁹ in vtero Et quō fit mot⁹ videbit̄ Pro q̊ nota ꝙ mot⁹ est duplex q̄dam est motus q̄ abiicit āquid a subā sicut calefactio aq̄ abiicit frigiditatē. de albo in nigredinē Alius est motus qui nō abiicit aliquā perfectionem a subā motus sicut mot⁹ celi q̄ nō facit āquid corrūpi a subā celi Nō generatio ē mot⁹ abiiciēs āquid a subā rei q̄a manifestū quod moralit̄ ad formacō in hoīs trāsmutatur Vn̄ auerois .i. phisicoꝝ dicit in generatione hominis pars spermatis nō cessat corrūpi ꝛ pars hominis generatur donec tota forma compleatur

Textus

Oꝛ ꝙ sermo n̄r p̄missus est de hijs q̄ itētionem auditoris ad stilī materiam inclināt

optimū est ad materiam opis ōndere Et primo de generatione embrionis videre Juxta qd notādū est diligenter memorie ꝯmēdandū. ꝙ omnis homo que generatur naturaliter. ex semine pr̄is ꝛ mēstruo mr̄is generatur ꝫm ītēcōm oīm phōꝝ ꝛ medicorū. Et dico medicorū qr aristotiles nō posuit semē pr̄is ī subām fetus cedere Sꝫ dicit fetū tātū ꝓcedere ex menstruo. Et postea ponit ipm vaporālit̄ exalare Medici āt dicunt ꝙ totū semē tā ex pte pr̄is qd sperma vocatur ꝙ mr̄is qd mēstruū vocatur cedere ī subām fetus.

Capitulū secū de ptis executiue ī q̊ vult aggredi materiam scꝫ ad oñdendū generatonē embrionis siue fetꝰ Nota ꝯtrauersia est inter medicos ꝛ phōs Nā philosophi dicūt ꝙ semē viri ꝯiūctū mēstruo mulieris habeat se ad mēstruū mulieris tāꝙ artifex ad artificiū vel artificatū. vn̄ carpentariꝰ. solum est efficiens et domꝰ effectꝰ ita ꝙ materia domꝰ alterat ꝛ disponit Sic etiam sperma viri alterat menstruū mulieris ad formam hoīs Et hoc ponūt iō quia vident ꝙ prē corrupto fit generatio hoīs ꝛ trāsmutatio seminis mulieris ergo est ponere efficiens prē corrupto ꝙ menstruum mulieris trāsmutet Et quia finis et effectus non coīncidūt iō sperma viri nō intrat materiam Sed medici dicūt oppositū ꝛ dicunt ꝙ hō sit nobilissima materia iō oꝫ semē intrare sub materia fetꝰ mulieris quia menstruum mulieris supfluū est scdē digestiōis Sed sperma viri est meliꝰ coctum ee digestum. ideo oportꝫ ipm subintrāre materiā fetus ꝛ subām q̄ia vident ꝙ fetus aliqñ assilatur prī in genitalibus et in multis aliis hoc non esset nisi intraret subām fetus. Item medici dicūt ꝙ in semine viri sit q̄dam spiritus gignens q̄ penetrat totam materiam seminū ꝯiūcto

rum Et ille spiritus est formatiuus omnium membrorum tanquam faber ferrum cum malleo disponit. sic ille spiritus disponit et malleat omnia membra. Et per ipsum spiritum saluat principium efficiens Sed ipsi philosophi ponunt sperma viri exalari vaporaliter quia matrix est membrum valde porosum et post formacionem fetus calor solis facit sperma viri exalare et recedere ex matrice per poros Sed quod sic porosa patet quia puer per poros sumit nutrimentum Etiam patet quia est pellis et quelibet pellis est porosa in animali quia aliqualiter sudor non possit exire sine pena quod est falsum quia in calore pori apperiuntur et tunc sudor exiit. et tunc etiam exeunt pili per poros. Nota embrio est quedam massa carnea ex istis seminibus congregata. et ista massa carnea alteratur ad formacionem fetus

His visis et accepta Textus una parte oppinionis aristotilis vel medicorum. Videndum est per quem modum et quomodo illa semina recipiuntur in muliere. unde mulier cum in coitu fuit cum viro si mulier in eodem tempore mittit menstruum in quo vir sperma Ita quod ista duo semina in vulua mulieris occurrunt simul. et unum alteri incipit commisceri. concipit mulier. Concipere autem vocatur quando ista duo semina in matrice in tali loco deputato a natura ad fetum recipiuntur. postquam vero illa duo semina recepta sunt. matrix mulieris clauditur tanquam bursa ex omni eius parte Ita quod nihil de semine recepto potest perdere Et cum matrix sic undique fuerit clausa fit retencio menstruorum in muliere Comentum

Hic autor exequitur formacionem fetus et primo facit hoc secundo ponit notabile. ibi Iuxta quod notandum Nota si vir prius emittit sperma quam mulier menstruum tunc non fit conceptio Item si ambo simul emittunt. et si semina non sunt bene

bñ formata z bñ disposita iterū non fit conceptio vt si semen viri non fuerit sufficient calidū Et iō qui raro coeūt cito generāt quia sunt calidi valde Nota vulua dicit̄ q̄si valua quia ē ianua ventris. z eius vltima ps dicit mēbrana q̄si mēbr̄ ani .i. finis vulue Et ita matrix claudit̄ sicut vna bursa ita φ sm Auicennā vna acus intrare nō possz quia gaudz ex calido re cep to nolens perdere Nota mlr z emittit menstruum et etiam recipit z sic magis delectatur in coitu ipso viro Sed dubium orit̄ Vtrū abscisis testicul̄ possz aliq̄s generari Et videt̄ φ nō qz deficiunt vasa seminalia p que vasa semen differre dz In oppositū exptum est quia thaurus abscisis testiculis generat Dico φ pmo adhuc generarē posset qz pōt emittē materiā sperma ticam lz nō eq bene Vnde si semen emissum ad t̄ra po neretur ad matricē possibile essz φ ɔcipet Vñ sepius ɔtingit φ in balneo vbi vir spermatisat mulier pñte φ sine coitu ipa ɔcipit qui vulua est maxime attrac tiua z quia semen adhuc est vigorosum z non exala tū iō pducere possz fetum. z hº exptum ē Nā si cattus spermatisaret sup saluiam z āquis comederet de tali saluia tunc ex illo spermate generarentur catti in vē tre viri. q̄ catti per vomitū essent expellēdi. Textus

Juxta qd notādū φ menstruū imulier nihil aliud est quā supfluum alimētū qd in subaz rei aliunde nō cedit sicut est in viris sperma Et vocatur mēstruum in muliere iō q̄a fluit in q̄libet mēse adminus semel cū mulier tāte etatis fuerit. hoc est. xiij. l. xiiij. annorum et vt frequenter accidit i xiiij. Et incipit fluxus mē struoz ūesse in quolibet mense ꝓpter nature purgatio nem Quibusdā vero accidit iste fluxus in nouilunio quibusdam postea Jta φ non oēs mlr̄es eodem tpe

paciũtur istum dolorē Et dico dolorē qr in tali fluxu oēs indrñter paciuntur Quedā pl9 · qdā vo mi9 · aq̄ busdam veci diuci9 · z hoc scdm exigenciam z oplectionem nature mulierum · Commentum ·
Hic autor ponit vnū notabile z pz in textu Dubitatᷓ quare fluxus spermatis nō sit menstruosus sicut menstruum Rñdetur q sperma siue semen viri est magis decoctum z subtile · iõ nature nō libenter reiat ymo oseruat ad generacionē siue ad nutricionem si idigēt fetus · Dubitatur quare vrina est stercorisacio et sudor non seqntur motū lune sicut menstruum Rñdetur q vrine z alie inmūdicie fiūt omni die ex supfluitate cibi scdm magnam grossitudinem z maiorem quantitatem · iõ op9 ē q quotidie expelli debēt Itē Nota iuueñes mulieres sunt multum hūide · iõ libenter menstruisant in principio mēsis Et seniores in fine · quia mi9 hūide sūt Nota q mulieres nigre minus hñt de menstruo quā mulieres albe · quia oēs mulieres sunt flegmatica oplectionis · tñ vna magis alia · · Et q̄nto magis mulieres vtuntur cibariis delicatis z bñ piperatis tanto magis subtile emittūt menstruū Et oppositum est de paupib9 mulieribus grossis cibariis vtētibus Nō q autor ponit q in · xii · xiii · l · xiiii · anno mulier incipiat menstruare · Ratio est quia tūc calor etatis puericie deficit · grā c9 non pt bñ osumere hūidum nutrimentale · vñ v9 Adde decē ternis sic mulierum menstrua cernis Ad q̄nqginta durat purgacio tāta · Nota q mulier mediante menstruositate purgatᷓ qr hūidum supfluū recedit a quo grossi hūores resoluerentur si manerēt · iõ mulier non est apta ad disciplinam ꝓptᷓ grossiciē spiritum cerebri opilacionū et ebetacionū · Et nō q coitus mulierib9 ꝓ tāto ē ꝓficu9

quia supfluū frigidū emittit̄ z dolore recipiūt quod obtpat earū frigiditatem Oppositum est in viris. Vn̄ mulieres multū coeuntes sunt breuiores vite adeo sicut viri. hoc attestatur natura passeris q̄ ꝓpter sepe coire moritur. Textus.

Sz ex his que dcā sunt oriuntur plura dubia Primum est. vtrū ille fluxus fiat p calore sanguine ū vel p aliquē aliū Juxta quod nōndū᷑ q i oib9 mlierib9 preter quā icorruptis color mēstruorū ē sanguine9 vt in plurib9 Et dico incorruptis. i. incorruptis mal' z viciosis humoribus. Jn his enim sunt sepe mēstrua liuidi. i. plumbei coloris Et nō loquor de corrupcione castitatis quia indrēter siue virgines fuerint siue corrupte si tante etatis fuerint fluxum paciuntur. Et signa ad hanc partem scz quō menstrua fluunt sunt plura de quib9 postea dicetur. Cōmentū.

Hic autor mouz quatuor q̄stiōes ꝺm ordinē vt ptz i textu. Nota fluxus menstruorū est sanguinei coloris cā h9 est qz menstruū est supfluū scđe digestionis scz epatis. sed epar ē organū rubeū sūme calidum Et ideo assimilatur sibi suum passū in colore et in forma inquantum p̄t Sz ɔtra videtur q menstruum debeat esse album quia est sūme frigidum z frigiditas est mater albedinis Rn̄deo ꝺm albertum quātū esset de natura menstrui tūc essz albū. Sz qz e9 ꝓducēns est rubeum scz epar iō sibi assimilatur. Tunc est dubium quare sperma viri nō est rubeum cū tn̄ sit calidum et bene digestum Rn̄detur q sperma viri de se ē rubeū qz ē sanguis tercie digestionis Sz in testicul' dealbatur ꝓpter frigiditatē testiculorū. z iō nō spermatisatur nisi per motū testiculorū calefiat Nota calor rubeus generat ex eo. qz in humido terrestri humiditas p a

dustiōm hui9 ↄsuitur. vtʒ in la.. terr..ubeo Vnde later a
te ↄbustiōm non ē rube9. sed efficit' per ↄsumpcōm hu
midi a calido. ita ꝙ terrestrū siccū p̄dn̄atur. sic est de
menstruo mulieris. eo ꝙ est in epate humidū. calore
epatis ↄsumitur in sicco terrestri. iō ꝙ ammo͡ fit rube
um Sed in mulierib9 valde grossis ꝛ terrestribus tan
tum est de huido in ↄsumpto ꝛ de terrestri. ꝙ earum
menstruū est liuidū .i. nigrū Terra .n. nigrā est Et
quia earū menstruū est sūme terrestre iō seq̄t' colorē
terre quia color ē q̄litas secūda derelicta a p̄mis q̄
litatibus Sicut videmus qn̄ calidū agit in humidū
et non consūit sufficienter huidū relinquitur color vi
ridis sicut in piris ꝛ pomis Et si frigidū predn̄atur
color est alb9 Sed si calidū predn̄atur relinquit' color
niger' vt ptʒ in pipe. et de multis alijs similibus
Secūdū dubiū pt esse vtꝝ mestruū fluat per anūm
et hoc more secessus. ā per uuluā ā mō eiectiōis vrine
Ad hoc breuiter est dicēdū ꝙ ꝑ vuluam fluunt in
spē crudi sanguini ꝛ tenuis Commentum
Hic autor poit hm dubiū vt patʒ in textu Et rn̄det'
ad dubiū ꝙ in mulierib9 multū corruptis q̄n an9 et
vulua sunt vnū foramē pn̄t menstrua fluere per anū
Sed stante sanitate ꝛ bona digestione tunc non flu
unt per anūm sed per vuluam Textus
Tercio dubitat' quare i mulierib9 fluunt mēstrua
q̄ sunt supflua alimenti ꝛ nō in viris spema quod eti
ā est supfluū alimēti Ad h° dubiū dicdū est ꝙ mulr
est frigida ꝛ humida a natura Vir aūt est calidus et
sicc9. modo de natura huidi est flux. q̄rto metheorū
et maxime humidū quod ē i mulierib9 est aquum sed
in viris humidū est aereū et iō cū calor semper agat i
humidū et calor est naturāl' Et cū natura nihil faciat

Frustra. vt dicit primo celi et mundi Et quia calor in mulieri
bus semper est debilis respectu illius quod est in viris. et cum to
tum alimentum in mulieribus non potest convertere in carnem ideo
natura facit quod melius est. providet nature de necessa
riis Et reliquum dimittit in locum quendam in quo servan
tur in muliere menstrua De illo quod est in tantum dictum
est. sic quod maioris inquisitionis est quam presens exposcat
negocium Commentum

Hic autor tercium dubium et per se soluit vtz in litera Nota
quod frigidissimus virorum est calidior calidissima
muliere stante eadem regione. digestione. et abarijs nu
tricatione. et sic de alijs Hoc dico notanter. quod vna mulier in
ethiopia viuens delicate. posset esse calidior vno
pauperculo viro in occidente semper vtens abarijs frigi
dissimis Sed contra videtur quod mulier sit calidior viro quia
calor fundatur in sanguine Sed in muliere plus est de sang
uine quam in viro. alias sanguis non flueret quotidie et
continue in muliere Sed sic non est in viro ergo etc Rndetur
quod vbi est plus de sanguine bene digesto et decocto ibi est
maior calor. sed sic non est in mulieribus ergo etc Nota
litera dicit quod natura facit quod melius est Racio quia natu
ra regitur ab intelligencia non errante Expellit enim hu
midum grossum mulieris mediante fluxu menstruorum
Et videmus simile experimentum quando fuerit in corpore animalis
aliquis humor grossus nocivus corpori Illum natura
vertit in partes officiales corporis faciendo scabiosos
pedes et manus ne illud humidum ledat membra princi
palia scilicet cor epar cerebrum et alia etc Textus

Quarto dubitaret aliquis vnde veniret menstruum in
muliere quando est in coitu cum viro quia dictum est supra quando
mulier concipit retenta sunt menstrua ergo si retenta fue
runt, mirum est vnde tunc fluunt in coitu Ad hoc dicendum est

ꝙ qñ mulier ↄcipit retēta sūt mēstrua ꝓpter hāc cā n finalē vt de de menstruo retento fetus in vtero mlie ris existēs possꝫ nutriri. Qñ āt mlier est ī coitu cū viro tūc ꝓpt magnā delectacōm quā hꝫ qꝛ ꝑ virgā virilem existentē in vulua neruí ꝛ vene existētes in vulua ↄfricāt ꝛ mouent. ꝛ sic vulua dilatā se. menstruum emittit ꝛ est naturale respectu coitꝰ. ē tñ q̄si violentū respectu fluxꝰ naturāl menstruorū Item omni die de nutrimēto sūpto fit materia q̄ apta nata est eō expellendū in coitu Ex illo soluit dubitacio quare mulieres inpgnate maxime appetūt coitū quia appetitꝰ coitꝰ est ꝓpter abūdāciā materie supflue ab alimento Et iō cū menstrua sunt retenta ꝛ oi die aliquid aliud generat. mulier maxime appetit coitū qꝛ ex eius materie abūdancia. vulua mulieris calefit ꝛ sic coitum appetit

Commentum.

Hic mouet q̄rtū dubiū ꝛ soluit pti Sꝫ dubium est circa dicta ꝛ circa dicēda q̄ bꝰ mēbris in viris sperma abscindatur. ꝛ similiter menstruū in mulierbꝰ sumendo menstruū ꝑ semine quod emittitur ī coitu. et videt ꝙ ab omnibꝰ mēbris. qꝛ fetꝰ assimilat paretibus ī omnibꝰ membris Sꝫ ↄt. si sic. seq̄ret ꝙ ipfectꝰ īmēbris generaret in membris ipfectū qđ ē falsum. Falsitas pꝫ per experiēciā. Si pr̄ essꝫ cecꝰ claudꝰ ł mutilatꝰ in digito nō sēper generaret silē sibi. ↄñā patꝫ de se Dicēdū ꝙ in coitu illa semina descindunt ꝛ distinguūt a q̄tuor membris pricipalibꝰ scꝫ a cērebro cor de epate ꝛ matrice in mulierbꝰ et a testiculꝭ in viris Et ex ↄñti ex alijs mēbris sed non ab aliqualiꝰ partibꝰ corporis per hº ad istanciā dē ꝙ assīlat paretibꝰ Dico ꝙ sufficiat a pricipalibꝰ put ista influunt alijs membris ꝛ maxime a cerebro descēdunt ꝛ distiguū

tur Vn̄ vidim9 multos coeūtes caput dolē et maxime exsiccari in membris et maxime debilitari in visu

Jhis istis. ad formationē fetus in matrice m̄lieris est redeūdum. p̄mo materia recepta h3 materiam la ctis sex p̄mis diebus Ad hūc colorē lactis opatur calor naturalis ex spermate viri emissus. z calor ma tricis. ita q̄ ista materia dealbat̄ sicut lac Deinde materia trāsmutatur. sc3 ad materiā seu colorē sang uinis spissi z aliq̄lit̄ bn̄ decocti. z h° per nouem dies postea tūc ab isto tempore fit asolidatio i mēbris fet9 in duodecim diebus Commentum

Capitulū tercie ptis executiue in quo reuertitur ad formationē fetus successiue Oritur dubiū. vtrū calor spermatis sit igne9 elemētalis l' sit calor celestis Si militer de calore matricis zc̄ Hic sūt diuerse opinio nes Sed cū aristotile in de animalib9 dicendum. q̄ il le calor sit animalis siue celestis Rō q2 calor elemen talis est destructiu9 Sed calor celestis est saluatiu9 animalium. s̄m auerroim. xij° methaphisice. xij come to Sed dicendum q̄ ille calor. sit partim igneus et p̄tim animal' siue celestis Vn̄ calor igne9 conuertitur simplicit̄ i se sicut in otrariū S3 calor aīal' siue celstis est p̄mixt9 cū humiditate z tpat9 z ille aseruat mix tū. vn̄ quodlibet animatū viuū viuit in calido radi calit̄ z hūido tpato Jtē dubiū est q̄ membra p̄mo formant̄ z generātur in fetu Hic dicūt q̄dā q̄ epar q2 in epate fit nutricio p̄ma. z vegetatio spiritu Et qui ab epate descendit p9 semen quā a corde. io videt̄ epar p̄us no generari S3 cū aristotile Dicā9 q̄ p̄mo cor generat̄ q2 est p̄mū viuēs z vltimum moriēs. postea epar. z postea cerebrū z postea testi culi z sic de alijs S3 qn̄ dicit̄ q̄ i epate fit p̄ia nutri

cio dicit ꝙ hoc est verũ ex ꝯñti. Sꝫ pcio in corde hꝫ fieri ⁊c. Textus

Iuxta quod notãdũ ꝙ ꝫm phm vnũ q̄dqꝫ viuẽciũ ꝯsurgit ex q̄tuor elemẽtis. iõ qꝛ in tali materia ẽ materia terrea q̄ cedit i subãm ossiũ Similiter aq̄ cedit in suũ sĩle ⁊ sic de alijs. postea võ solꝫ facies formaci ⁊ disposicio corporis ꝫm triñã dimẽsioẽꝫ scꝫ lõgum latũ ⁊ pfũdũ ⁊° fit p dece octo dies Ab isto võ tempore incipit natura fetus ꝯfortari vsꝫ ad egressum. Nõ ꝙ fet9 mulieris ꝯñat ex. xxviij. dieb9. Et illud quod p ſmonẽ lõgũ dictũ ẽ solꝫ dicit p q̄tuor v̄sus Cõceptũ semẽ sex pmis q̄ꝫ dieb9 Est quasi lac reliq̄s noue fit sanguis abinde. Cõsolidat duodena dies. bis noua deinceps Efficiat reliquũ temp9 pducat ad ortum. Commentum

Hic autor ponit vnũ notabile vtꝫ in textu. Nota ꝙ ltã dicit ꝙ q̄dlibꝫ viuẽ ciũ ẽ ex q̄tuor elementis. Hoc pbat̃ qꝛ ex q̄b9 ãq̄s nutrit̃ ex ill' ⁊ ꝯstitut9. 2°. de aia Sꝫ ex eisdẽ nutrimur ⁊ su9. g° ⁊c. minor ptꝫ qꝛ nutricio fit p calidũ ⁊ huidũ siccũ frigidũ ⁊ pricipaliter p calidũ ⁊ huidũ. Sꝫ ꝯt̃ q̄dã aialia viuũt ex puris elementis igit̃ solũ vnũ elemẽtũ ẽ i ipis. Añs pꝫ p hos v̄sus. q̄tuor ex puris vitã ducũt elementis. Dicẽdũ ꝙ simplicit̃ ẽ ipossibile ꝫm aristo. Vñ allec ẽ mixtũ ex q̄tuor elementis ⁊ nutrit̃ i aq̄ mixta mediãte calore solis Vñ allec i aq̄ pura viuere nõ p̄t qꝛ illa nõ ẽ nutrimental' Et iõ vide9 pisces panem ꝯmedẽ i aq̄ Itẽ in q̄libꝫ mixto viuenti req̃runt̃ tra q̄ faciũt mixtum ꝯstaẽ ⁊ durũ esse alias cito dissolue rẽ Itẽ requiritur ignis vt calorẽ habeat in quo vita saluatur. Et tunc requiritur humidum in quod agat calidum. Et requiritur humidum aeris qꝛ spirit9 generat̃ ex sãgui

ne aereo Item ossa sūt ex mēstruo quātū ad grossio res ptes menstrui. qz ossa materiā hois in esse cons̄uant Si. n. non essent ossa hō cito dissolueret̄ Postea de pte menstrui magis aquea generatur cerebrū et medulla. de ptibus āt magis aeris generat̄ spūs Et de ptibus magis igneis. epar. ita q̄ qlibet mēbra in hoīe sunt in sua structione ex adiūctione alic9 elemēti Nota et9 sic format̄ q̄ quātitas materie p̄existētis ɔdensatur l' rare fit ad quātitatē siue extēcionē debi te forme in lōgū latū z p̄fundum Et qn̄ res genera bil' maioz erit i q̄ntitate recōrrūpēda est z tunc fit ra refactio materie qn̄ vero ei t minor tūc fit ɔdensacio sic est qn̄ ex semine mulieris fit hō quia tūc si materia seminis est maior recipiente formā hois tūc primo caloz naturalis z vt9 formatiua materiam ɔdēsat z facit inducescere vsqz donec apta fit forme Et tūc hoīe generato materiam augmētat iterum cū elemen tis vsqz ad quātitatē ɔpetētem sibi Et omnes ille diu̇ sificationes q̄ p̄cedunt animā in instanti gen̄eratam dn̄t esse indeterminate. an̄ illud instās q̄uis oia sūt terminate p formam corrupēdā scz p formā mēstrui Tn̄ adhuc exspectāt aliā terminacōm a forma gene rāda ſm hoc glosāt l'rā q̄ dicit postea formatur facies ſm trinam dimēcionē semper indeterminatam et in determinabil'm Textus

Sunt āt q̄dam qui penes q̄dlibz tps fetū pō nūt regere al'quem planetarū Et qz scire h° multum ɔfert ad ea q̄ hic scribūt. et iō ne ignorāce mee illud neglectū ascribatur. ex his aliq̄ declarabo Notā dū primo vt dicit Auicenna accidencia sūt i tēplici genere q̄dā. n. materiam ɔsequūtur i ɔposito z ei att̄ buunt̄. q̄daz forme. q̄dā ɔposito ex materia z forma

ↄsequuntur Et cũ hoc sit naturale · ↄpositũ ex materia et forma · tripliciter denoiabũt accidencia in ipõ Ex parte ãt anime sunt q̃dã accidencia vt virt9 eundi ꝛ mouendi Et q2 ſm intẽcõm quorũdam qui digne locu ti sunt de natura · oẽs virtutes q̃s anima in corpore ↄplectit illas ↄtẽhit a speris · ꝛ corporib9 supcelestib9
Hic autor incipit determinare de successiua forma cione fet9 ſm influẽciã planetarũ · Et pmo p̄mit tit q̃dam · sc̃do exeq̃tur intentum suum · ibi Ab vltio eni Nota illa ↄclusio format̃ ex lrã Fetus format̃ suc cessiue ꝑ planetas · id ꝓbat̃ ex t̃ lrã̃ꝫ · pẽs illud forma tur fet9 · q̃d diuſimode iſluit fetui esse ꝛ viuẽ · Sꝫ pla nete sũt hm̃oi · igit̃ ꝛc̃ · minor pꝫ q2 huic influit viuere lõgo tp̃e huic ꝑuo tp̃e · vt patꝫ ꝑ ptholomeũ in centhi legio suo ꝛ ꝑ eius ↄmẽtatorẽ Nota tunc planeta dici tur regnare · qñ ẽ i maiore vigore scꝫ qñ ẽ in domo sua h° est in sig° sibi ↄformi · Et q̃ sint domus planetarum infra p̃tebit Nota anima mouet corpus per hũc mo dũ anima p̃io mouetur ab alio scꝫ ab appetibili ꝛ sic mota · mouet spũs q̃b9 motis ipi mouẽt musculos q̃ moti mouẽt mẽbra Et sic patꝫ ꝙ appetibile est princi pale mouẽs Sꝫ dubiũ · vtrum aliq̃d accidẽs posset esse pricipiũ alic9 subẽ pricipaliter · Rñdet galter9 buralẏ super q̃rto sniarum · ꝙ sic · q2 illud est agens quod corrũpit vnũ ꝛ generat aliud tal̃ ãt humor no tificãs fit indispoñcio siue disproporcio elementorũ q̃ corrũpit formam hois ꝛ generat formã cadaueris q̃d est subã Sñdetur ꝙ humor notificãs ẽ q̃dã substã cia nõ eni sumitur humor ꝑ accidente Sꝫ capitur ꝑ materia huida peccãte ita ꝙ accidẽs nõ corrũpit ho minẽ Sꝫ de v̉tute sui subiecti ħ qñ dicit̃ subẽ nihil ẽ ↄtrariũ dicit̃ ꝙ v̉m ẽ de ↄtraeitate ꝑfcã tñ bñ ↄrieta

tē diminuta que sufficiat ad corrupcionem vnius et ad alterius generacionem Textus

Ab vltimo enim orbe q̄ motu diuino oēs speras inferiores recipit influunt maxime principaliter et radicaliter virtutes essendi et mouendi. et ab orbe stellarum fixarum secus recipit virtutē q̄ distinguit in ēe sm diuersas figuracōes et accidencia. et illud conuenit ei in quantū forma. Sed eciā contrahit aliā virtutē ab hoc orbe q̄ dat esse. et secūdū diuersas naturas huius orbis post speram stellatā ponitur spera saturni sm astronomos et ab illa influunt anime virtus discernēdi et rōcinādi. Et postea spera iouis. et ab illa influit anime magnanimitas et plures anime passiones. et a spera martis influitur anime animositas et virtus irascibilis et alia desideria anime et a sole influitur virtus sciendi et memorandi. a venere motus concupiscencie et desiderij. a mercurio virtus gaudendi et delectandi. a luna q̄ est radix omnium virtutum naturalium. virtus vegetādi. corporis hec enim et plura alia ab anima procedunt. Et cū ista sequuntur ex diuersis partibus corporū celestiū ideo hec oia anime attribuunt et non solum aie Sed eciā toti composito quia simplex nō pt sustentari accidens Co.

Hic ondit quomō anime influunt diuersā accidencia a corporibus super celestibus Nota ab vltimo orbe aia capit esse in omnibus quātū est ex parte sui. Sed spera celi stellati dat esse distictum anime ab alijs entibus quia propter multitudinē stellarum influunt distinctū esse et distinctionē. vnde sm hoc q stella speralis respiciat vnā animam plus quā aliam ideo distictū esse influit cuilibet anime humane. cui correspondet distincta stella Nota saturnus est prima stella erratica et gracia sue influencie dat anime virtutē discernendi et rōcinādi Et dicit

saturn⁹ q̄si satur in annis p ɔtrariū. vn̄ cū sit frigidis
sim⁹ ⁊ sicc⁹ influit castitatem ipo regnante Sȝ iupiter
influit magnanimitatē. vn̄ iupit̄ fuit q̄dā vir q̄ expu
lit prēm suū a regno suo Et q̄si iuuās prēm p ɔtrarium
Et illud attributū est vni planete q̄ magnanimus est
per influentiā. ita ꝙ puer natus eo regnante fit mag
nanimus Sȝ in venere nascūtur luxuriosi Sȝ mars ē
malignissimus planetarū ⁊ dat virtutē irascibilem
Sȝ sol est optim⁹ planetarum īfluens sciām ⁊ memo
riā. vn̄ nati sub sole sunt felices ⁊ amabiles. Sed
mercurius dicit̄ q̄si mercatorū kyrios. i. dn̄s sicut eni
mercator dicit̄ esse gaudiosus et affabil' sic et ille pla
neta est beniuol⁹ gaudiū ⁊ delectacionē infundens.
Sed luna influit virtutē vegitandi ⁊ nutriēdi qꝛ est
infimus planetarū iō immediati⁹ agit. Itē lrā dicit
accidens in simplici essencia nō sustētatur. cā est qꝛ ac
cidens egreditur de natura subiectū nō solū magnitu
dine subiecti siue cause materialis. Sȝ etiā magnitu
dine cause efficientis iō ɔpositū ſm vnā ptē est causa
materialis ⁊ ſm aliam ptē est cā effectiua. Et ideo ī
simplici non est ɔponere iō simplex non est subiectum
accidenciū ⁊ maxime accidēciū realiū. Et ꝙuis essen
cia simplex possȝ esse subiectū suorum modorum essen
di sicut materia prima est subiectū sue potēcie qui est
suus modus essendi ɔpri⁹ ⁊ formalis. Ex hoc patet
ꝙ accidencia potencie nō sūt accidencia solius anime
Sed sunt accidencia totius ɔpositi Sed dicuntur aī
me sic qꝛ in sunt corpi corporalit̄ ⁊ pricipalit̄ T.

Hinc vo ex pte corporis ɔsil'iter notandum est Et
primo de creacione vel formacione corporis quod ex
embrione creatur et formatur per effectus et opera
ciones stellarum q̄ planete dicuntur Primo ei mate

cia embrionis vł hoīs generandi· compressa et coag
ulata per frigiditatem ꝛ sicatatem saturni disponit
et huic saliꝫ materie a saturno virtus influitur ve
gitatiua et motus naturalis ascribitur. et tunc pate
bit in tali materia operacio aliqualiter debita. Et iō
medici dicunt ꝙ post lapsum spermatis in matricē.
ꝙ primo mensis i generacōe ꝛ tpis successiōe scdm exigē
ciam nature seminis. saturno ascribit. qꝛ sua frigidi
tate ꝛ sicatate semen ꝯstringit ꝛ ꝯsolidat Cō.

Post ꝙ autor posuit accidencia ꝓpria anime mediā
tibus corporib9 celestibus. ꝯseqntur exeqt de accidē
tib9 corporis Nō frigidi est strīgere ꝛ ꝯdensare. vt
ptꝫ in experimento. vt si accipiat olla plena aqua et
ponat ad locū frigidum aq minorat sic ꝙ ꝯprimitur
Sꝫ calidi est extēdere vt calor ferri facit ferrum ex
tēdere Itē calor in aq buliente ipam extendit et rare
facit Sꝫ qꝛ saturnus est frigid9 ꝛ siccus· iō assimilat
terre. iō materiam ꝯdensat ꝛ cōprimit. vnde versus
Est frigid9 sume saturn9 siccus ꝛ asper Nota dubiū
vtrū aliquis planeta ū possꝫ influere frigiditatē. Et
videt ꝙ nō qꝛ 2° celi. stella influit motū ꝛ lumē Sed
tā mot9 ꝙ lumē calefaciūt. g° ꝛc. Rndeo ꝙ oīs plaē
ta influit calorē Sꝫ vnus pl9 alter min9 vñ saturn9
ꝛ luna mīme influūt calorē respectu aliorū planetarū
T. Sꝫ ex isto stati orit dubitatio qꝛ alicui pt eē
dubiū vtrū saturn9 regnet in cuiuslibet embrionis ꝯ
cepcione Et si nō tūc mirabile est qd dictum est

Commentum

Hic mouꝫ dubiū ꝛ est illud. Si dictū essꝫ verū seqret
ꝙ saturn9 sp regnaret 2° esset mirabile. ꝯña tenet in lrā
Etiam de se patet qꝛ omni die fiunt ꝯcepciones pue
rorum Textus

Circa qđ notādū ꝙ mate ia prima subiecta est co ꝛpoꝛib⁹ supcelestibus ꝛ eoꝝ motib⁹ ꝛ° ē qđ dicit ph̄s i° metheroꝛum ꝙ omnia inferiora causata sunt a superioꝛibus. ꝛ ab ipsoꝝ mo tib⁹ gubernāt. Et iō necesse est ꝙ ista inferioꝛa pticulant ꝛ vl̄r respiciantur a supioꝛibus. intelligendo de vniuersalitate coꝛpoꝛis toci⁹ supcelestis. vniūsaliter enim ista iferiora respiciunt a superioꝛibus quia nihil fit de materia elemētari nisi ex v̄tute supioꝛum. iō dicit ꝯmentatoꝛ xii methaphisice quia natuā nō agit nisi gubernatur a coꝛpoꝛib⁹ supcelestibus hoc est ab intelligēcijs pticulariter eni aliquid fit i istis iferioꝛib⁹ a cāone supioꝝ quia vna pars celi apta nata ē introducē talem formā determinatā ꝛ specialē alia vero aliā formam Et illud totū videt eē de intēcōe ꝯmentatoꝛis primo de generatione ꝛ coꝛruptiōe vbi vult ꝙ generatio elemētoꝝ ꝛ partiū ipsarum adiuicē ē oꝛdinata ꝛ ꝯseruata p motus coꝛpm supcelestiū Et p mot⁹ elemētoꝛum q̄ ꝯcurrūt genalit ad genacōm mixtoꝝ addit āt ꝯmētatoꝛ ꝙ indiuidua aiancū ꝛ planetarum sunt determinataꝝ causāꝝ ꝛ sūt determinata ad esse Et ita te adēe vl̄r ꝙ pticulariter inferioꝛa a superioꝛibus respiciuntur Commentum

Hic autoꝛ soluit q̄stionē motam ꝛ primo poīt quādā solucionē. secūda applicat eā ad ꝑpositū. ibi. ꝛ iō cum materia ꝛc̄ Nota natura celestis respicit determinate elemēta. quia in vna pte generat ignē ꝛ in alia coꝛrumpit aquā sicut videm⁹ ꝙ sig̃ hyemalia faciūt generare aquam pl⁹ in septentrione Sed sig̃ estiualia plus faciūt generare aerē vel ignē in estate. Nota lrā dicit coꝛpa filiū n ptiū vn̄ ille ptes dūr similes q̄rum q̄libet suscipit pticipacionem tocius. hoc intelli

gendo de ꝑtib9 quātitatis sicut qlibʒ pars ignis Et
ignis eciā habet ꝑtes diuſarū rōm sicut materia ig
nis ꝛ forma. mō generacio filiū parcū corporū q̄ sūt
in elemētatis ꝛ elementis regūt̃ ꝛ determinata sunt
ꝑ motū corpū celestiū Jdē est dicēdū de plāctis ꝛ idi
uiduis animāciū Et iō contingit ꝙ in vna parte ter
re hoīes moriūtur Et si essent in alia ibi poterant reti
nere vitā eorum qꝛ si aliquod mixtū fuerit nimis cali
dum in regione nimis calida. Jllud dʒ poni ad regio
nē frigidā vt e9 calor obtēperetur ꝛ tūc illud sanitati re
stitueretur

Textus.

Et iō cū materia pima sit subiecta corporibus su
per celestib9 in agendo necesse est ꝙ capiat formā a
lic9 speciei determinatā ab aliq̄ ꝑte speciali celi iden
ꝙ nō p̄t eam recipe a corpore celesti in cōmuni. eo ꝙ
tāle corp9 respiciat istam materiā vł istam formam in
differenter Nā q̄ rōe daret illā formam. eadem daret
ꝛ alias; omnes forme q̄ sunt in potēcia in materia pā
in pimo motore sunt in actu. vt dicit commentator
xiiº. methaphisice ergo necesse est esse aliquam deter
minatam partem in pimo motore. primo specialiter
respiciantem materiam ad h9 determinate forme sus
cepcōeʒ Et ideo non sufficit agens ꝑticulare phisicū
stante communi influencia ꝛ communi actiōe corpo
rū celestib9 Et illud pꝫ ex eo qꝛ p9 ꝙ̄ semē ē decisū
gerit in se vim illi9 a quo est decisum. Et illa virtus
gubernat̃ a corporib9 supercelestibus vniformit̃ ita
ꝙ nō magis gubernet̃ ab vna ꝑte reliquam ab alia.
pmo h° mō destruer̃ in sua ꝓpria actiōe. ꝛ illud ē de
intencione aristotiles scđ de generacione ꝛ corrup
cōe vbi dicit ꝙ adueniente sole redibūt aīalia ꝛ re
cedente sole animalia pibūt Jllud autem apparet ex

intē ficōne cōmētatoris sc'do methaphisice vbi vult q̄ materia prima primo non recipit omēm formam Sz primo formas elementares. z mediantibus istis om nes formas mixtorū Ille autē ordo formaꝝ .non pt esse nisi ab aliquo .specialit̄ materiā gubernāte q̄ntū ad receptionem formarum n Cōmētū

Hic autor applicat ad ꝓpositū istam solucionē. Et p̄ mo in generali secūdo ī speciali ibi z ꝑ hunc modum Nota motor prim9 est duplex q̄dam ē motor prim9 vt ipse deus gloriosus Et p̄ter illum motor est pone re alium motorem primo ꝯiunctum. vñ phi ponunt octo speras et nouem motores. iō quia quelibet spe ra habet sibi ꝓpriū motorem Et preter illo motores est dare vnum motorem simpliciter in mobilē q̄ non mo uetur in mediante Sz mediantib9 alijs motorib9 cō iūctis Mō lrā autoris sic itelligit̄ omnes forme ī ma teria composite sunt de primo motore sēꝑ simpliciter z in actu .vñ licomēsis suꝑ q̄rto posteriorū dicit q̄ effectus primo hz esse in suis causis Et maxime effec tiuis Sed in se hz esse v̄tualiter Nota particulare a gens sub influencia communi potes educere formam determinatam quia omnis causa prima determina te respiciens aliquam formam plus influit quam pa ter vel mater Et iō agens perticulare non producat sine determinate agente Itē lrā dicit semen decisum habet vim illius a quo est decisum Et hoc dubitaret aliquis vtrum semen decisum esset animatum .Et videtur q̄ sic .quia semen inquantum est in patre tunc est viuum vitam petris habens .z si habet eādē materiam in matrice ibi erit viuum .Hic respondeo q̄ semen fusum in matrice non est viuum formaliter quia nec est planta nec aīal .sed est viuū v̄tualit̄ qa

mediante spū sibi interuenientē opatᵉ vita Sꝫ dicēs
cum sit inanimatū quō ꝓducat animam. Dicendum
ꝙ mediante nutricione q̄ est animata mediātibꝰ vir
tutibus ꝓp̄ijs anime. Item nota penes stellas ꝛ pla
netas specialiter rep̄sentātes specialem influenciam
diuersificātᵉ ymagines hoīm ſm albertū. Et ideo qñ
ꝯtingit ꝙ homo cum capite vnius porci generatur.
hꝛ aliq̄ stella tūc denoiatur q̄ influit talē impositiōꝫ
Et sic est expertum ꝙ in lapide aliquo facta est yma
go scorpionis vel serpentis quia aliqua stella vel
ꝯstella io respiciat ipsum ꝛ sibi impressat illam figurā
Et ex hoc ꝯtingit ꝙ ymagines aliquorum signorum
sculpte in lapidibus habent curare infirmitates sicut
recitat haliȷ̄ in centilogio ptolomei. et vidit ꝙ yma
go scorpionis sculpta curauit lesionem factā i satel
lico a scorpiōe aīal. Et sic videꝰ ꝙ qñ āq̄ corpora
mortua sepulta scꝫ hoīs ẍtū ānis ł āpliꝰ iacēt sine ia
neracōe ꝛ hoc fit y naturā stellarū respicienciū illud
cadauer qđ ꝯseruat sine exineracione ꝛ ꝯbustiōe. p
terea ex hoc ptꝫ ꝙ quādoqꝫ optimi aīa fiūt inimia
vna causa agente pticulari et hoc accidit per influen
ciam planetā um repugnāciū q̄bꝰ ipi sunt subiecti

Textus

Et p hunc modū manifestatur esse de saturno ꝓpo
situ. scꝫ ꝙ hꝫ disponere materiā ꝛ introducere talem
formam Sꝫ ꝙ saturnꝰ sic sp dicatᵉ regere in ēbriois cō
ceptiōe. sic intelligitᵉ ꝙ suū regere in hoc loco non fuitur
ꝓ alio quā influere talē dispōem q̄ ab alia pte celi nō
est nata influi Et iō si in tali hora noctis vel diei non
dicatur regnare saturnus hoc est ex eo quia cessat vir
tus sua Sed aliq̄s aliꝰ planetarū vel stella apta na
ta est influere talē dispōem in materiā quā saturnus

influere nō potuit q2 actus actiuorū sunt in paciente bene ꝑdisposito Et si aliquis q̄reret cur ita sit ꝙ omnia a tali cursu currant dr̄ ꝙ̄ deo ꝙ sic sūt ordinata apud deum qui pmo ordinaliter ꝛ omnia disposuit secūdū ordinē sublimē ꝛ cuilibet virtutē ꝓpriam secūdū exigenciam sue nature ministrat
Hic applicat solucionē ad ꝓpositū suum in speciali •
Nota ꝑ textū soluit dubitacio directe in forma q̄n sic arguebat Si primus mēsis attribueretur saturno ita ꝙ ille regnaret in pricipio ꝯceptionis tunc semper regnaret saturn9 Dico saturnū regnare • intelligitur dupliciter Vno mō influēcia generali • alio modo influencia speciali mō dicit ꝙ saturn9 regnat omni die influencia generali • regimen speciali saturni est q̄n fuit in domo sua et tunc habet maiorem influenciā
Nota saturnus est frigidus et siccus iō habet influere semini humidum et calidū que sibi ꝯtrariantur virtualiter Vn̄ omnis actio fit gracia ꝯtrarietatis q2 simile additū alteri nō agit i ipm • vn̄ agēs ꝛ paciens in pricipio actiōis sunt dissilia Sed in fine sunt silia q2 omne agens assilatur suo passo inq̄ntū pt • mediante sua v̄tute • quia omne agēs naturale agit in suū ꝯtrariū secūdū vltimū sue potēcie • vt3 pmo celi • Nō tamē dicit • act9 actiuorum ꝛc̄ Hoc pt3 ex signis manifestis Est eni q̄dā piscis generalr̄ q̄ vocat̄ scorpio • ille inficit manum piscatoris per rethe et non inficit rethe quia rethe nō est dispositū ad hoc ꝛc̄ Item sol calefacit aerem et nō orbes ipos sc3 inferiores se quāuis sint sibi ꝓpinq̄ores hoc est ꝓpter indisposicionē materie Et iō peccauerūt dicentes quodlib3 fieri ex quolibet Hoc non valet quia prim9 act9 ꝓpri9 h3 fieri i ꝓpria materia sibi disposita Item nota ꝙ ꝓprie disponens

nō corrūpūtur in aduētu forme Et ex h° destruitur opinio q̄ ponit ꝙ p⁹ ꝙ̄ materia menstrui est disposi ta ꝛ qn̄ h̄ois forma introducit tūc disposiciones p̄ie corrūpūtur Hoc nō vȝ qꝛ tūc disposiciones frustra p̄ cesserūt. vn̄ disp̄ciōes sunt medium recipiendi illud quod fit de potencia materie Item autor in lr̄a ostēdit se esse catholicū in hoc ꝙ ponit deū primordialiter sic animam disposuisse Vn̄ philosophi mē naturaliter loquētes. sic hn̄t dicere ꝙ ab etn̄o sic disposuit plane tas ꝛ stellas ꝛ nō de nouo. ꝛ iō cōmentator primo ce li dicit. si vna stella fieret de nouo in celo. totum ce lum pateret ꝓpter illam inordinacōm que fieret per il lā stellā ꝛ oporteret ꝙ celū n̄ moueretur Textus

Ost hec q̄ dc̄a sunt iupiter aduenit sua grā ꝛ v̄ tute huic fetui q̄ materiam disponit ad susceptionem forme membrorū. ꝛ caliditate sua virtuali ꝛ causali materiā fet⁹ cōfortat. ꝛ sua hūiditate replet que fue runt desiccata virtute saturni in primo mense. Et sic ioui attribuitur secūd⁹ mensis Commentum.

Hic autor exeq̄tur de alijs planetis quātū ad forma cion em fet⁹ Et videtur ꝙ planete nō formāt sic ma teriā fet⁹ ꝙ int̄ causam ꝛ effectū dȝ esse ꝓporcio ꝛ sic seq̄retur ꝙ embrio generat⁹. esset ꝑpetu⁹ cū ipi plane te sint ꝑpetui Dicēdū licȝ cause principales remote sint ꝑpetue. tn̄ cause ꝓpinque sunt corruptibiles ideo corrūpitur fetus Textus.

Tercio aduenit mars q̄ sua caliditate ꝛ siccitate format materiam. diuidēs a lateribus brachia ꝛ diui dit collum ꝛ brachijs ꝛ caput format. Et huic opera cioni attribuitur terci⁹ mensis Commentum

¶ Nota mars est calid⁹ ꝛ siccus ꝛ iō ipe hȝ formare crura ꝛ brachia q̄ sunt sicca. Oportet enim talor suf

fiaēs ꝯgregat partes terrestres siccas ſi ſūt ſcꝫ
crurā ꝛ brachia Nota ex lrā habꝫ ꝙ caput formaē
pꝰ a marte quā cor a sole vꝰ cā est ꝑm medicos qꝛ
in capite sunt omnia pncipia vite ergo pmo for
matur Sed aristotiles ponit ꝙ cor pmo formatur
quia cor influit omnibus membris ꝛ habet se in corꝑ
e sicut rex in suo regno Textus

Quarto tempore. vtꝰ sol' aduenit. formas imprimit
cor creat. ꝛ anime sensitiue motū dat Et° est verum se
cūdū intencōm medicorum ꝛ qrundā astronimorum
Tn̄ secūdu intēcōm aristotiles cor int' oēs partes ge
nerādas generatur pmo . ꝛ vtute eius oia alia mem
bra nascuntur. addūt . n. qdā ad istā particulā dicen
tes ꝙ sol est radix totiꝰ vtutis vitalis Et tali opa
cōni quartꝰ mensis asscribitur Commentum

Itē phi ꝓpter illum textū. asscribūt generacōm hois
dicentes hō generat hoiem ꝛ sol vt dicit phs 2° phi
sicorū quia a sole vtꝰ radicalis depēdꝫ. ꝯtrā si sic. seq
retur ꝙ hō deberꝫ esse celestis ꝛ solaris creatura qꝛ
eeffectus ab eodem denominacōnē sumit a qhabꝫ en
titatem Dicēdū ꝙ sol est causa remota iō nō sumit
denominatio in efectu a sole. g° ꝛc̄ Textus

Quinto tēpore. qdā exterioꝝ membrorū venus sua
virtute ꝑficit . ꝛ quedā exteriora format scꝫ aurēs
nares os ꝛ virgā virilem in mascul' . ꝛ pudibunda
scꝫ vuluā mamillas ꝛ alia mēbra in femellis. manum
ꝛ pedum sepacōm facit et ecīā digitorū Et isti quitꝰ
mensis assignatur Commentum

Nota venꝰ est beniuolus planeta ꝛ ē vtualit' calidꝰ
iō ꝑficit membra exteriora scꝫ os aures ꝛ testiculos
Sed videt' ꝙ testiculi debeāt pmo generari qꝛ sūt
pncipalia membra . sicut cor ꝛ caput mediantibꝰ q

bus se natura ɔtinue saluat Dicit ꝙ testiculi nō sūt
ita principalia mēbra sicut cor ꝛ caput qꝛ videmus
testiculis ablatis adhuc viuere hoīez Sꝫ capite ab
scisso ꝛ corde ablato vlteri⁹ ibi nō esse vitā videm⁹

Sexto tpe influēcia ꝛ regiō mercurij instrumēta
vocis format Supercilia ɔponit. oclos fabricat. ca
pillos crescere facit. ꝛ vngues ꝓducit Et isti opera
ni. sextus mēsis attribuit vn̄ vsus instrumēta sūt no
uem guttur ling̃ palatū. q̃tuor ꝛ dētes ꝛ duo labia sil̄

Septimo tpe. luna operatiōi finē īponit. repellit
enim sua huiditate āgustas carnis ꝛ aurigenas car
nes. superficiē ɔplet. ven⁹ vero ꝛ mercuri⁹ huimidi
tate tribuentes. toti corpi nutrimētū dant Et isti op
acioni datus est septimus mensis Commentum
Item nota luna replet poros carnis ꝛ facit fetū esse
planum in superficie scꝫ in cute Itē si aliquis homo l̄
puer nasceret̄ in septimo mēse ille moreret̄ quia nō ē
adhuc debite formatus ꝛ ɔsolidat⁹ g° ꝛc̄ Textus

Postea influencia saturni cui octau⁹ mēs ascribi
tur Et ille saturn⁹ multū infrigidat. ꝛ exsiccat Et ꝑ
ɔn̄s ɔstringit fetum Et iō aliq̄ astronimi ponūt fetū
generatum in octauo mense moribūdū l̄ mortuum eē
vt in sequēntib⁹ manifestabitur Deinde in nono mē
se dn̄atur iupiter q̄ sua caliditate ꝛ huiditate fetum
letificat Et fetus q̄ generatur ī isto mense est fortis
et bene disposit⁹ ꝛ longe vite Et fortis grā caloris ꝛ
longe vite gracia humiditatis Cōmētū
Hic autor ponit vnū notabile. si homo in aliquo mē
brō deficiente. vt pueri nascunt̄ l̄ generantur cum q̄
tuor digitis in manu l̄ cū tribus hoc est ꝓpter defec
tum materie Si l̄e si generaret̄ cū sex vel septem digi
tis hoc esset ex habundancia materie Textus

Est autē adhuc notādūm ꝙ mēbra corporis orga
nica duodecim signis zodiaci attribuūtur Primum
ergo signū totꝰ spere celestis. est aries. in q̊ q̄dē sig
no sole existēte tpato fit calidū ꝛ hūidum et tunc est
motus ad generacionē Et iō motus sol' in ariete dicit
principiū vite ꝛ radix virtutis vital' ꝓpterea arieti
attribuitur caput in hoīe ꝛ eꝰ ꝯdicōes. Nam aries
in celo est dignior ps celi qꝛ est principiū diuisionis
spere p duodecim signa Sic caput in hoīe vocatur
dignior pars corporis Et iō merito arieti est assignā
dum Et qꝛ sol currēs in hoc signo. calidum et humidū
nature mouet et iō caput in hoīe dicitur principium
spiritus vitalis. Cōmen.
Post ꝙ autor oñdit influenciam planetarū ꝛ stella
rum respectu fetus. nūc ꝯseqnt̄ exeqtur ad effectum
signorū Nota aries est calidus ꝛ hūidꝰ ꝛ corrñdet.
veri. ver enī est calidꝰ et hūidꝰ ꝛ tūc animalia maxi
me appetūt coitum quia tunc augmentatur calidum
ꝛ humidum gracia solis existentis in ariete Et maxi
me in viris tunc est appetitus propter hoc eciam ma
ter ecclesia statuit ieiunium magis in illo tpe quam ī
alio tpe ꝓpter luxuriam illo tēpore restringendam qꝛ
tunc hoīes ꝯstricti yeme reuertuntur ad vigorem vñ
versus Marte mares. februo canes mayo mulieres
Nota aries hꝫ dñari sup caput in quo vigent om
nes potencie anime. pro tanto qꝛ ipse aries est prin
cipium vitalis operacōis sic ꝛ caput in q̊ vigēt om
nes potencie anime Et iō medici dicunt ꝙ virtus ve
getatiua corporis est in capite principaliter et deter
minate Sꝫ ī corde originaliter Sꝫ dubiū ē. vtꝝ vita
magis cōsistat in corde quam in capite Et videt̄ ꝙ ī
capite. patꝫ p auicennam q̄ dicat ꝙ vidit arietē ābu

lantem corde extincto· hoc esse nõ poss3 nisi vita
haberet pricipiũ de capite Sz otra h° ẽ ipe auerrois
in sexto phicorũ qui ipm deridet dicens se vidisse arie
tem currere hic inde abscisso capite · vnde auerrois
vult ꝙ vita pricipaliter z originalit̃ sit in corde Sz
ex oñti in capite Sz medici fuit multũ sensuales Et iõ
quia vident in capite esse sens⁹ virtutũ· ideoq3 dicunt
vitam osistere in capite pricipalit̃ ꝫ non est ita. ymo
in corde Sz q̃d dicim⁹ ad autorẽ in lrã qui dicit ꝙ
caput est nobilior ps corporis Dicẽdũ ꝙ h° ẽ verũ
ꝫm apparẽciam z maiorẽ operacionem spirituum vita
liũm q2 in eo apparent magis opaciones vite quã in
corde Vñ nõ dubito quin natura nobiliorẽ z meliorẽ
partẽ corporis collocauit in me° corporis Nã cor
est primum viuẽs z vltimũ moriẽs hoc non ess3 nisi
cor esset principalissimũ mẽbrũ corporis Text⁹
Thauro q̃dem collũ humeri z scapule gemini at
tribuũtur · cancro manus z brachia . leoni q̃dẽ pect⁹
et cor· vgini stomachus z intestina attribuũt̃ . Et°
videt̃ eẽ medietas corporis ꝫm cursũ medietatis ce
li videlicet parte septentrionali est annotata. libra
vero secũda ptem corporis respicit sc3 renes z est
pricipiũ ceterorũ mẽbrorũ Scorpio vero loca libidi
nis respicit tã ex pte viri quam ex parte mulieris·
Sagitarius nates z ea per q̃ natura successiue dimit
tit z posteriora respicit capricornus vero genua et
alia inferiora respicit . aquari⁹ vero tibias respicit pi
scis vero q̃d est vltimũ· formaciones pedum respicit
et plantas Et sic breuiter habitũ est iudiciũm ex par
te duodecim signorum
Hic autor ondit de alijs signis dicẽs vt pat3 in tex
tu· Nota lrã vult intãtũ ꝙ luna existẽte in talib⁹ sig

nis q̄ respirauit illa membra vt patz in lrā. in illis mē
bris nō dz fieri minucio sanguinis .T.

Et nō opprimetur aliquis illa ficta fore. nā fides h9
in multis expimētis valeat inueniri. noscat ergo ex
perimentū quiuis ꝙ malum z venenosum ē tāgere ali
quod menbrum luna existēte in tali signo illius mem
bri Et cā istius est. nā luna auget hūiditatem q8 ex
perit̄ ad sensum. ꝙ si carnes recentes ponantur de
nocte ad radios lune tūc ibi generātur vermes in car
nib9 Et illud nō sp apparet eodem mō Sz ꝓpue in
speciali statu lune

Hic autor affirmat dicta sua p expimēta Nota si car
nes in plenitudine lune ponerentur ad radios lune
tunc conuerterentur in vermes z tūc magis ꝙ in alio tē
pore quia tūc luna est multū hūida. Et iō dicit autor
in speciali statu lune. Et hoc ptz si aliquis vulnera
tus poneretur ad radios lune. hoc noceret sibi quia lu
na augmentat hūiditates z sic hūiditas nimis fiet in
tensa. Sz si pōat̄ ad radios solis non est nociuum q2
radij solis faciūt hūiditatē exalare Et sic ex istis ptz
ꝙ semp in plenilunio mensis maioratur humiditas.
scz cerebrum medulla z menstruum Et ideo tunc diffi
cile est studere ꝓpē hūidtatē cerebri nimis intēsam.

Et illud sane intelligat̄ aduertādum ꝙ quatuor
sunt status lune ꝫm Albertū in tractatu de statu sol
et lune Luna vero in prima e9 incensione est calida z
humida vsqz q̊ est semiplena. post hoc tūc dicitur ca
lida z sicca quousqz sit plena. deinde est frigida vsqz
est semiplena in decremento. Vltimo vero ē frigida
vsqz soli adiungitur Et in hoc statu maxime humect
at hūida putrefaciēdo. iōqz cum luna augeat in omni
bus membris humiditatē tūc ledere mēbrū cum ferro

est idem q᷑ ꝙ quiter vulnerare qꝛ malū est huīditatē in addere huīditati Et sic p ꝯn̄s augmētatur nocumētū
Hic ꝯfirmat dictum suum Nota pⁱma q̄dra corꝛn̄dꝫ aeri q̄ est calid⁹ ꝛ huīd⁹ ꝛ q̄ generantur in ista qua dra fiunt sanguinei Secūda q̄dra ē sīlis igni calido ꝛ sicco et tūc in illo signo generāꝰ colerici. Tercia q̄dra correspōdet terre que est frigida ꝛ sicca ꝛ tunc nas cuntur melancolici Quarta q̄dra correspondet aq̄ q̄ est humida ꝛ frigida ꝛ tūc nascūꝰ flegmatici Et secū dū hoc dicūt aliq̄ ꝙ si carnes ponerēꝰ ad radios lunē cum fuerit in q̄rta q̄dra tunc cito ꝯuerterentur i ver mes q̄m in plenitudine lune qꝛ tunc maxime est lune huīditas vigorosa Nota si aliquis doluerit in quarta q̄dra tunc non dꝫ trahere sanguinē nec vulnerari in cerebro. Rō qꝛ tunc per illam vulnerācionem humidi tas augmentaretur nimis iō fieret nocuīū in mēbro
Sciatis āt socij mei ꝙuis q̄dam mulieres causā rei h⁹ occultāt. viri ignorant. tn̄ q̄dam mulieres bn̄ eff ectū cognoscunt Et plura mala cristo oꝑanꝰ vt cum vir est in coitu cū eis. accidit q̄nq̄ꝫ viris mag̃ lesio et ḡuis infectio ex infectione mēbri viril̕ p ferꝛū apposi per eas prō vt q̄dā mulieres l̕ meretrices docte sunt in illa neq̄cia ꝛ in alijs sīl̕ib⁹ Et si phas essꝫ dicere hic q̄dam ascribere Sꝫ qꝛ ꝑpriū meū creatorē timeo iō de illis occultis ad presens nihil manifestabo
Hic ponit q̄dam notabilia Nō ꝙ q̄dā mulieres sunt caute ꝛ astute ꝛ accipiūt ferꝝ ꝛ apponūt vulue et il lud ferꝛū maxime ledit v̕gā virilē in coitu Sꝫ vir nō pcipit ꝓpter nimiā delectationē ꝛ dulcedinem vulūe postea tn̄ sentit iō maxime cauendū est ne fiat coit⁹ cum menstruosis mulieribus quia exinde hō posset in cidere leprā Et q̄nq̄ꝫ in magnam īfirmitatē qꝛ vene

transeunt a singul' membris ad testiculos· iō testicu
lis lesis cito p̄t ledi totum corp9 Un̄ dicit diascidus·
si mulierem menstruosam scienter accesseris totū cor
pus tuum infectum erit· z multū debilitaris. q̄p vix i
fra mensem verū colorē z fortitudinem rehabebis.
Et sicut liq̄dū vestimentis tuis adheret sic ille fetor
omnia interiora hois corrumpit. Dicit enī venerabil'
ypocras de naturis hoim· mulierē menstruosam non
accedas quia ex isto fetore aer corrūpitur· z oīa inte
riora hois confunduntᵗ Nota autor timet deum scri
bendo secreta vsq3 ad vltimum ne aliquis expertus
forte malū operaretur per illa secreta. ·T·
Item de quarto statu lune p̄pue possu9 effectū
declarare predictū alio expimēto q8 sumitᵗ ex eo· q̄p
radij lune de nocte subintrātes fenestras z peruenien
tes ad caput dormiētis faciūt dolorē capitis z flux
ū reumatis Et cā h9 dicta ē p9. Com·
Item cā h9 est quia tūc luna est multū hūida z q̄z
reuma causatᵗ ex sup̄fluitate hūiditatis· iō facit cathar
rum z q̄z humiditas lune p̄turbat humiditatem cere
bri z augmētat ipm grā h9 augmentationis fit flux
us p nares Et si tūc illi radij inuenirent vulneratū vs
q3 ad mortem lederent ip3 iō vulnerati p̄seruandi sūt
a radijs lune. ·T·
Post hec vero ad īfluentias planetarū quos anti q̄
vocauerunt deos nature sup hoiem ex p̄te corporis z
aīe nūc reuertamur zc̄·
Post q̄p vero autor oñdit quō per planetas h3 for
mari fet9· Hic oñdit quō isti planete se hn̄t ad fetū ex
p̄te anime vel corporis l' sic' Nō planete bn̄ dicūtᵗ dij
nature· sō quia natura regitᵗ ab ipis sicut regnum a
rege Un̄ totus iste mūdus infigur9 ē supiorib9 lacōib9

Et tota virt⁹ e⁹ inde gubernetur Sȝ diceres si plaē
te sunt dij nature q̄d tūc facit celum stellatum Dicit
q̄ hoc est cā vniuersal' nature ꝛ vniformis Sed
planete diuersificāt effectū s̄m eorū motum Vn̄ pla
nete dicūt a planos grece q̄d ē planū siue error latie
non q̄ in se errēt. Sȝ q̄ ex eorū motib⁹ fiut diuersi
errores in mūdo ꝛ in effectibus. C.

Aturn⁹ qui est sup̄ior obscurior ꝛ g̃uior ꝛ tardi
or alijs. facit natū qui sub eo nascit' fuscum in colore
ex parte corporis. ꝛ plenū incapillis nigris ꝛ duris ꝛ
caput turbidum ꝛ bn̄ barbatū Et talis hō ꝯtinet sub
tile pectus ꝛ hȝ scissuras in calcaneis figuraliter Et°
s̄m disposicionem figuralem. s̄m vero animam natus
est multū p̄fidus ꝛ malicīosus. iratus. tristis ꝛ malig
n⁹ vite. fetida diligens Et turbida vestimēta semp̄ i
duens. Et nō est luxuriosus ꝛ in pluribus venerem
minime diligens p̄mo naturalit' abhorret. Vn̄ breui
ter notandum. q̄ sc̄d'm intēcionē mḡri mei in illa sciē
cia experti. q̄cūqȝ natus fuerit sub saturno hȝ oēs
malos disposiciones corporis ꝛc̄.

Hic autor p̄seq̄t' intentū suum. Et diuitur in septem
p̄tes s̄m q̄ septē sunt planete Nota saturnus est su
premus planeta ꝛ ꝯplet cursum suū i trigita annis.
ita q̄ redit ad idē pūctū zodiaci a q̄ incepit. Et
s̄m ptolomeum saturnus maxime distat a terra. ita
q̄ ad illam p̄tem vbi tangit speram iouis hō veniret
in q̄nqȝ milib⁹ annorū ꝛ i septigentis ꝛ triginta qua
tuor ānorū ꝛ in septuaginta septem septimanis ꝛ in
tribus dieb⁹ supposito q̄ dieta hois esset decem mili
aria Et s̄m astronimos saturnus est tante magnitudi
nis q̄ est nonagesies maior quā tota terra. Item
dictum est q̄ saturn⁹ est multum tard⁹ in motu suo hō

dz sic intelligi q̄ in tp̄e longiori complet cursum suū Vn̄ saturn9 est bene tricesies maior sole quātū ad su um orbē Et sicut sol ptrāsit suam orbez motu ꝓprio p̄ zodaia sig̃ in vno anno sic saturn9 itriginta annis. z mouetur ita velociter sicut sol. vbi igitur duo homi nes ambularent. vn9 per triginta dies ambularet 30. miliaria. alter vnum miliare tunc alter q̄ ābulat vnū miliare. ambulat cicius nō tn̄ velocius ē in motu eo q̄ in equali tp̄e ptransit de spacio. scd̄m ph̄m sex to ph̄icorum Itē nō lrā dicit saturn9 facit natum suū fuscum in colore. rō quia saturn9 est similis terre qui a est frigidus z siccus z obscurus z niger z v̄tualiter facit natū obscurum Itē facit natū cū pilis duris q2 est terrestris ꝯplexionis z iō in fetu humores malos causat z grossos a quib9 generanē grossi pili. Item natus ei9 est tristis q2 melancolice ꝯplexionis est vir tualiter z melancolici sunt tristes q2 sp̄ inclinant se ad terrā Itē nat9 e9 ē piger i incessu. quia ipe est grā uis sicut terra z iō difficulter ē mobilis Itē ipse nō ap petit coitum q2 siccus est z si vult appetere posset v ti calidis z bn̄ ꝯditis z humidis cibariis Itē ille na tus sp̄ est inuidus z puidus q2 nullum h3 gaudiū s3 sē per melancolisat z eius sumnia vt in plurimum fiūt vera sicut videmus in fatuis q̄ dicūt sp̄ futura ꝑfan tasias z melancolias. Et ipse sp̄ cupit sedere i āgulo solitarie Itē nota lrā dicit q̄ ipe h3 scissuras i calcane is .i. diuersiones i pedib9 circa anteriorem p̄tē sicut equi z calcanea est vna pars pedis in anteriori par te qua p̄mo terram calcamus zc̄ Textus

Jupiter vero stella regularis existēs. pia. dulcis. et lucida z tpata z ꝓspera. facit natū optimum. q2 nat9 sub eo dat faciem pulchram. oculos claros et

barbam rotūdam. Et figurat duos dentes supiores magnos ꝛ eq̄liter diuisos Et dat hoī colorē album ru beo pmixtū in facie. ꝛ facit lōgos capillos Secūdū animam facit natū bonū ꝛ honestum. diligētem legē ꝛ honestatem. Diligēsq; vestimenta pulchra ꝛ or nata Et delectabiles sapore ꝛ odores ei placent. Et erit misericors. largus. iocundus. et virtuosus et ve rax. in sermonibus.

Ponit de scdo planetā q̄ dicitur iupitē. Vn̄ ſm astro nimos ↄplet cursū suum in. 12. ānis ita ꝙ sub quolib; signo moratē ad vnū annum Vn̄ ſm astronmios. Ju piter multū distat a terra qꝛ ad illam partem vbi ē ꝓpinquior terre homo veniret de terra in duob9 mi lib9 annorū ꝛ ī q̄ngentis viginti sex ꝛ q̄tuor septima nis ꝛ q̄nq; diebus supposito ꝙ dieta esset decem mili aria. Et magnitudo eius est talis ꝙ q̄nq̄gesies est maior terra. Item iupitē dicitē fuisse ille q̄ expulit pa trem a regno. sic iupiter expulit opacōnē saturni. qꝛ sibi ↄtrari9 ē per totū. vtz. in lrā qꝛ ſm astronimōs q̄ nascitur sub ioue pueniet ad multos honores qꝛ fac̄t faciem pulchrā ꝛ facies est nobilior ps corporis. vn̄ iupiter plus laborat in facie quā in alijs membris Et facit hoiem albū rubedine pmixtū quia ille calor est pulchrior inter alios qꝛ ille color ē sanguines Item facit barbā rotūdam. qꝛ rotunda figura est nobilissi ma figura ex. ij°. celi Et iō caput rotūdū est diligendū iō nutrices solent ↄprimere et rotundare capita pue rorum Item facit capillos longos quia facit natum calidum ꝛ hūidum. hūiditas. n. cum calore est causa longitudinis puerorū Vn̄ est superfluū et residuum humiditatis q̄ exit p poros Et iōq hn̄t longas bar bas sunt bone ↄplectionis ꝛ q̄ cito barbescunt est sig

nuum bone cõplexionis Jtē natus sub ioue est bonus sm animã fidelis z addiscens. coitũ appetēs z bene potens grã caloris potens in ope grã humiditatis sufficiētis z bene capit singula q̄ audit. qz habz spũs abiles z satis huidos Vñ huidus bene recapit quia calidus iõ bene delectatur. z nõ est piger

Mars cum sit intpatus in caliditate z siccitate Jõ secundũ hᵒ facit natum suũ rubei coloris cũ q̄dam adustione z obscuritate sicut videt̃ i istis q̄ passi sunt a sole z hz paruos capillos z paruos oculos et totum corpus hz curuum z grossum aliqualiter Secũdũ animam vero fallax. inostãs. inuerecũdus. irascibil̃ proditor. discordias z bella seminans. z supbus erit

Hic exeq̄tur de tercio planeta qui dicit̃ mars Nota mars mouet̃ sub zodiaco taliť q̄ cõplet cursum in duobus ãnis Et distat a terra q̄ ad illam ptem vbi propinquior est terre hõ veniret in q̄dringentis z nonaginta annis z vndecim septimanis z quatuor dibus supposito q̄ dieta hoīs esset nouem miliaria. Jtem nota caliditas z siccitas sunt cause adustionis z crispitudinis crinium Vñ nati sub marte habent paucos crines cã siccitatis z hñt curuos seu crispos crines gracia adustionis Jtē natus sub marte est rubei coloris cũ q̄dam obscuritate. quia color rubeus cãt̃ ex eõ quia calidum agit in huidum z cõsumendo huidũ relinquit siccum sicut videmꝰ qñ dñt cõburi lateres q̄ ãnte cõbustionem nõ sunt rubei s̄ postea cõsũpto huido efficiunť rubei z isti nati hñt paruos oculos quia oculus est membrũ in q̄ viget humiditas quia oculꝰ est aq̄e nature ab extrinseco 2ᵒ de anima q8 pt3 si ledit̃ exiħt aqua. z quia mars est calidus z siccus iõ nõ pt formare magnos z pulchros oculos Jtē mars induat bel

la quia exsiccat cerebru͂ et cor incēdit et sic ira genera
tur Ira eni͂ ē accensio sanguinis circa cor. et iō mars
scd'm antiquos vocabat̄ deus belli Itē est fallax. racō
quia est sicc9 et calidus et sic vt semp̄ ē iracundus et
cogitat de malo vt fallat hoīes et perdat. Item satis
appetit coitu͂ quia calid9. et modicu͂ p̄t. quia caret hu
miditate ꝛc.

Sol q̄dem regularis stella existens. lumen mundi
et ocul9 vocatus. natu͂ sub eo facit carnosum et faci
em pulchram et oculos magnos colorē album cu͂ qua
dam rubedine bn̄ barbatu͂ et longos capillos Secun
du͂ vero aīam vt q̄dam scribu͂t facit ypocritā et malu͂
Iustum in exteriori pte apparentē. et facit hoīes ml̄
tu͂ scientes scd'm aliquos Sz inueni aliquos dicentes.
qꝫ natus sub illo planeta est regularis religiosus p
funde deuocionis. sapiens. diues. diligens bonos et
deprimens malos.

Exeq̄tur de q̄rto planeta q̄ dicit̄ sol. vn̄ sol de sui na
tura est planeta calid9 et iō īfluit nato sub eo calorē
et est siccus sed tpate Vn̄ diceres si sol est siccus sicut
mars quare non influit eu͂dem effectu͂. Dicendum
qꝫ ꝑpter caliditatem et siccitatē sol v̓tualit̄ ē hu͂idus
et nō siccus nisi tpate Itē sol scd'm antiquos dicebatur
p̄r deoru͂ quia sol est p̄ncipiu͂ vite influens eē omni
um rei. ita qꝫ sol per e9 accessum et emispēiu͂ n̄rm in
fluit fertilitatē et generacionem. Et poste9 recessum
vi. de9 arescere et terram fieri aridā. et in q̊libet signo
manet q̄dragīta dies et cursum suu͂ perficit in vno
anno. Et scd'm astronimos tātu͂ distat a terra qꝫ ad il
lam partē vbi ꝑpiq̄or ē terre hō veniret in q̄dragētis
et viginta ānis et in viginti sex septimanis et in duo
bus diebus ita qꝫ dieta eius esset. 10. miliaria Itē no

ta natis sub sole est ypocrita et ab ypos quod est sub z crisis aurum quasi habens malum sub auro .i. sub bona apparencia. vnde versus Omnis ypocrita facietenus est heremita Item calefacit tpate et ideo facit natum sub eo magne sapiencie quia calor saltem moderatus est instrumentum operandi virtutes anime. quia calor facit spiritus agiles z promtos Item dicunt quidam natus sub sole libenter vult mitti in exilium quia amabilis est z iocundus ideo deus prouidet sibi de omni bono Item sol secundum ptolomeum in centilogio suo dicitur esse octies maior quam tota terra

Textus

Venus est stella beniuola z facit natum pulchrum z maxime oculis z superciliis carnosum et medie stature Secundum animam vero blandum z eloquentem. musicalia diligentem voluptatem gaudium z coream desiderantem Prosequitur de quinto planeta qui dicitur venus vnde venus habet plura nomina. primo dicitur venus a venerando quia antiqui venerabant eam causa amoris Etiam dicitur lucifer quia de mane lucem indicat quando precedit solem secundo de vespe dicitur hysperus quia vesperum de nocte inducat solem tamen sequitur et habet colorem candentem z fulgentem inter sidera Et complet cursum suum in trecentis triginta octo diebus Et venus est in magnitudine sicut est vna pars de viginti octo terre Et secundum astronimos tantum distat a terra quod ad illam partem vbi propinquior est terre homo veniret in quinquaginta z quindecim annis z .19 septimanis z I vno die supposito quod dieta hominis esset decem miliaria Nota venus est calidus z humidus virtualiter. Et facit natum luxuriosum z pulchrum quia gracia caloris facit natum appetere z gracia humiditatis facit ipsum posse in opere Item facit natum diligere musicalia quia musica est vtilis pro cantantibus z ipsis amatoribus. Item non sup

pósito q̄ venꝰ ꝛ saturnꝰ veirent ꝫm oppositum tunc natus illo tꝑpore nō esset omnino malus nec ōmino bonus sed medio mēse haberet qꝛ bonitas veneris retardat maliciā saturni q̄ntum potest ꝛ si fāt ibi mediū

Mercurius quē astronimi solē asseq̄ asserunt et ex radiꝭs ꝯtrahi facit natū cum corpore ꝗali satis parue persone ꝛ barbe pulchre Et raro ꝫm aīam eīt sapiens . ꝛ subtilis pħiam diligens Et studium boni moris. ꝛ pfecti ꝑmonis ꝛ ille multos adq̄rit amicos . et tñ non multū fortunatus in eo bona ꝯsilia vigent verax ꝛ nullꝰ puidic ex ps modulacionibus. ꝛ nō ꝯsacꝰ i. socius in malo

Commentum

Hic prosequitur de sexto planeta q̄ dicit mercuriꝰ Nō mercurius sp ꝗdit cum sole ꝛ nunq̄ ab eo . distat amplius quā triginta ꝗdibꝰ Colore hꝫ radientē raro ꝑpter vicinitatē sol videt̄ Sꝫ tñ in meridie mediātē speculo videt̄ Et dicit̄ mercuriꝰ q̄si mercatorū kyrios .i. dñs qꝛ mercatores idigēt eloq̄ncia vñ mercuriꝰ dicit̄ deꝰ eloq̄ncie Et ꝯplet cursū suū in trecētis triginta octo diebꝰ ita q̄ modicū minꝰ quā p annū Et q̄ntitas mercuriꝭ ēst sicut vna ps de viginti duobus mille ptibꝰ terre iō est stella pua Et lrā dicit q̄ mercurius ꝯtrāhit̄ a radiꝭs solis Rō qꝛ ꝯtīnue mouet̄ sub sole Et ꝑpter radios solis videri non pt qꝛ lumē maiꝰ obfuscat minꝰ Itē natꝰ sub eo diligit pħiā qꝛ facit natum subtilē ꝫm animā iō diligit subtilia Itē mercurius facit hoiem loq̄cē multas infirmitatēs patit̄ ꝛ ipe est bonꝰ ꝯsiliꝭ

Textus

Luna cū sit velocioris motꝰ. facit natum vagabūdum. verus ꝑmone nulliꝰ seruiciꝭ . ꝛ fāt iocūdum. et medio cre staturę et habet oculos nequales scꝫ vnū maiorem reliquo

Exeqtur de vltimō planeta q̄ dicit luna Nō septio z
vltio ꝙ luna ē velocissimi mot9 . iō nat9 e9 ē fagus
z nō pt durari i aliquo seruicio l' officio Et ꝙ luna ē
velocissimi motus ptz qz q̄nto planeta ē inferior tā
to ci9 mouet . vn̄ luna ꝯplet cursū suū in viginti sep
tē dieb9 z octo horis Et ꝫm astronimos tātū distat
a terra ꝙ ad illam ptē vbi ꝓpiqor ē terre scz ad con
cauū orbis lune hō veniret in . xij . annis z . l . octo seb
manis z in trib9 dieb9 . supposito ꝙ e9 dieta esset . x°
miliaria Nota luna hꝫ lumē a sole . z qn̄ currit cū so
le tūc hꝫ maiorem vigorē z vim vt in nouilunio z in
q̄libꝫ mense anni ꝯplet cursum suū p . 12 . signa Et i lu
na videmus maculam z cā h9 ē p ꝯmētatorē . 2° . celi .
quia luna est corp9 rotundum et rarū in me° densum
ex nubibus Et iō in medio ꝓpter raritatē nō pt reuer
berare lumen sol . z sic penetrat ipm i medio z p h° ptz
obscuritas Textus .

Et scīēdū ꝙ oēs stelle z alie ptes corporis sup
celestis illa officia diuinit9 ipsa exequūt z semper sic
agunt z sic nūq̄ impediūt quātū ē ex parte earum .
Et iō si phas est dicere ꝫm ea q̄ dicta sūt omia inferio
ra a supioribus reguntur Et iō illa q̄ diuino sacrificio
z bestiali ymmolacione z alia q̄ in mundo fiunt non
pn̄t remoueri ab actione corporū super celestiū dācium
vitam z mortem .

Hic autor ponit vnū notabile quia pri9 dictū est ꝙ
nat9 sub diuersis planetis diuersimode regitur z pro
ducit Diceret aliquis quō l' q̄re sunt stelle sic ordina
te . Rn̄detur ꝙ per naturam diuinam talis ordinacio
facta est . deus eni sic ordinauit domum planetarum
Et illud ptz . xij . methaphisice . Et autor vult ꝙ per
ieiunium z sacrificium bestiarum nō pt remouei curs9

planetarū illud pbat̄ qz motus celi est semp vniform is ꝛ regularis vij. phicorum ꝛ semper inuariabilis sicut q° de⁹ instituit ab eterno sic ab etno l' ieternū p manebit Sz q̄ sapiēs dn̄abitur astris secūdū theolo gos hoc non esset nisi cursus planetarū ꝛ effectus i pediri possint Rńspōdetur ꝙ sapiens sic dn̄abitur a stris qn̄ videret aliquē effectum saturni de necessita te vt frigiditatem tūc pt se cauere a nocumento. Sz non potest ipediri eorum effectū simpliciter quoniā i ta semper agūt Et autor loq̄t natualit̄ cū dicit ꝙ p sacrificia n̄ pt remoueri effect⁹ planetaꝝ qz teolog⁹ tenet ibi oppositā ptē qz oia sunt i potētia dei et de⁹ agit libere ꝛ sepe exaudit preces cristi fidelium.

Ex istis verbis sic forte aliquis crederet me sic cap ere in duplici peccato primo q̄d ē quid statim visa superficie verborum concluderet ex eis verbaliter oia de necessitate venire Secūdo ꝙ me occultorem cristi ane fidei vellet dicere. Et necessarium de istis narra tum sit planetis

Hic rn̄dz cuidam questioni qz aliquis possz autori Ex dictis nanqz patet ꝙ omnia ex necessitate veni ūt quia eueniunt iuxta cursū planetarū. ꝛ ille n̄ pt impediri s̄m autorem Rn̄ oia bn̄ eueniūt ex ncc̄itate condicionata sed non absolute ho c sic declarat quia quelibz effectus de necessitate euenit stantibus su is causis necessarijs ꝛ infallibilibus. vt dicit aristo tiles 2° posteriorum. sed quia materia qn̄z est in dispo sita iō eorū effectus impediuntur p accn̄s Et sic sup posito ꝙ v̄tus planetarū in tali signo indicat mor tē tn̄ adhuc hō p remedia potest cōseruari. ꝛ sic mate ria nō ē disposita seu apta ad talē effectū Ex illo patz error illoꝝ q̄ dicūt oia euenie de nccāte cōstellacōis.

Tāt ea q̄ dicta sūt lucidio lumine cognoscantur̄ z quō aliquando plures fet9 fiunt in matrice z plures pueri nascuntur sicut duo gemelli. oportunum est modicum transgredi ab hoīs genratione z vidēdum de generatione aīalium imperfectorum q̄ non ē ex semine sed putrefactione generantur Iuxta quod notādū q̄ illa aīalia imperfcā sicut musce z silia nō semp eodē mō generāt sicut perfcā aīalia. qz per decisiōez seminis nō generāt sed ex putrefactis. vtz q̄rto methaphisice.

Capitulū tercium in q̄ autor agit de formacione fet9 in vtero Et primo facit digressionem a pposito. Secundo regditur ad ppositum. ibi. respōde9 z dicam9 Nota q̄ musce z aranee sunt aīalia imperfcā. z non sunt de pfectione vniuersi Sz tū nō omnino frustra. iō qz natuā ipsa ordinauit vt malos hūores absorbeant z vt eo meli9 hoīes a malis hūorib9 pseruarent

Vtrū āt aīalia eadē ex semine vel sine semine generantur. Dubitacio est apud plures. opinio enī auicenne ca° z libro de diluuijs est. q̄ eadem animalia ex semine z sine semine generāt Et hoc declarat quia diluuium fieri pt adhuc vl'e z in tali diluuio corrūperētur oēs viuentes. corruptis āt omnib9 viuentib9 fierent influencie in cadauera mortuorum q̄ putrefacta sunt. z tūc ex virtute celi generabūt eadē q̄ prius fuerunt. ita q̄ vnū generatur ex putrefcīs. z aliud per decisionem seminis generabit sibi sile in spē z declāt possibilitatē huius ad sensum dicēs Capiantur capilli mulierūsmenstruose z ponant sub terra pingui vbi iacuit fimus tēpore yemali tūc in vere siue estate valescente calore solis generabitur serpens longus z fortis Ille vltra generabit sibi similem in specie per de

cassione seminis Et illud idē declarat in mure q̄ tp̄e suo q̄dam mus erat fact9 ex putrefactione z illa vlē sibi generauit silem in specie ex semine plures rōnes pn̄t adduci Sz sufficiat quod dictū est q2 longū esset omnia in medicina ab illam materiā enarrare
Hic autor mouz dubiū etc̄ sic q̄ ponit opinionem auicenne z rōnes e9 Secūdo reprobat illam ibi. breuit ad illam zc̄ Nota auicēna posuit datorē formarum vt ptz p cōmētatorē xij. methaphisice z q̄rto Et iō ipe vltra posuit q̄ vtus diuina mediante motu planetarū possit infundere formas z dare esse z tūc vltra ex putrefactione reb9 generatis illa vltra generat̄ sibi similia sicut etiā posuit si vtus soli in terra pducat planetā q̄ ille vltra mediante fructu z semine posset pducere aliū planetā Nota q̄ crines mulierū mēstruosarū sunt multū huidi z grossi z venenosi z iō si isti ponant̄ sub pingui terra in hyeme tunc generabūtur huositates z venenositates p vtutem solis z pn̄t vti in serpentes z sic dicit̄ q̄ basilisc9 fiat artificialiter i fimo ex ouo vn̄ fim9 ē terra piguis arphimata huiditate repleta Et iō facit āquid fructificare vn̄ in terra arida z sicca illud non h3 veritatē Item in hyeme cū fim9 abintra est huid9 z calid9 sufficienter q2 frigus circūstans nō pmittit calorē in natū exalare z recedere Nō m9 q̄ generat̄ ex putredie terre est grossior alio mure generato p decassio seminis. Et ille h3 caudē maiorem z ē multū venenosis q2 materia fuit putrida valde ex q̄ ē pduct9 Item auicēna posuit q̄ndam vitulū cecidisse de celo quem dixit generatum fuisse in aere ex putrefactiōe
Breuit ad illā opiniōz dicēdū ē q̄ n̄ ē va z rō est secūdum phm viij phicorum sicut aliquis h3 ppriā materiam sic pprium

hȝ agens q2 tali materie ē talis forma. q2 ali9 ē act9 materie ⁊ ali9 est act9 forme vt dicit. viij. metha. Et tñ illa aīalia hñt diuisas formas et materias ⁊ p͡ ɔñs diuſa egentia ⁊ generācia hēbunt Jnt̄e° .n. phi. viij. phicoꝝ ē φ eadē aīalia salt̄e ħm spēm pñt fieri ex semine ⁊ sine semine sicut sanitas qñꝫ fit ab arte qñꝫ a natura Sꝫ in hoc differt ab auicēna q̄ ayt. φ nunφ aīalia pfcā sñ semīa fiāt ħm āt phꝫ h° nō ē ɔm. differt āt ab eo q2 ħm doctrinā phi. 1° . metheroꝝum Diluuiū vl̄e est impossibile apud naturā fieri. tā p ignem φ p aquā h9 rōm dicit albert9 q2 diluuiū fit ex ɔstellacōe humectante iō si ɔstellacō hūectans respiciat vnā partē terre tūc alia opposita terre respiciat aliam partē scꝫ ɔstellacio desiccās Et q̄ntū vna hūectat i vna p̄te tūc alia desiccat i alia p̄te. iō impossibile est q8 dicit auicēna Et nota rōm ɔmentatoris pbādo φ generatū ex semine dicūt specie sic φ agens ē diuersum ⁊ recipiens diuſū ⁊ tunc receptum erit diuersum. ħ a ꝓpagatis ⁊ a putredine generatis sic est. φ materia est alia scꝫ semen et putredo. Jtem agencia sunt duplicia sicut virtus solis et stellarum cum calore. incorporata in putrefactis ab vna parte. Et agencia a quibus semina descendunt ab alia p̄te scꝫ in ꝓpagatis. sic illi duo mures differūt specie. Et si serpens fit ⁊ generatur a crinib9 ⁊ vltra alius generat per decissionē seminis illi dr̄ñt specie. Nō ī possibilē est fieri diluuiū vl̄e q2 planete non pñt sic ɔcurrere. Sꝫ bñ fit diluuiū p̄ticulare vt si oēs planete ɔcurrerent in hoc frigido signo pistium q2 illud signū est sume frigidum iō ɔtigere posset Diluuiū tñ generaret in vna regiōe quam illud signū respiciat Et sic

Hic autor īpbat auicēnam l' oppinionē auicēne

Nō pt fieri nisi miraculose Legit̄ .n. ꝙ factū fuit di
luuiū vl̄e ꝓpter maliciam hoīꝫ · de illo hic nihil ad ꝓpo
sitū cū naturalit̄ loqmur Ex dictis nota ꝑ expigēcā
videm⁹ nos ꝙ tp̄e yemali in vna regione pl⁹ gene
ratur de aq̄ ⁊ in alia regione oppoſita vbi ē eſtas pl⁹
generatur de aere ⁊ igne ſecūdū curſum planetarum

Reſpōdeam⁹ ⁊ dicam⁹ ꝙ q̄dā ſine ſemine generāt̄
⁊ cauſam hui⁹ generacōnis reddit ph̄s q̄rto methe
rorum dicēs calor diſgregans corpus mixtū facit ꝑ
hoc ꝙ ſubtile extrahit ⁊ relinq̄t groſſū ⁊ñ ē abſolute
calor Sꝫ ē virt⁹ ɔſtellacōnis ⁊ celeſtis Et phī itēacō
eſt ꝙ materia ex q̄ aīal ſine ſemine naſcitur eſt aliq̄
humiditas ſubtilis i q̄ quidam calor maturalis ſepe a
git ex ꝑte celi q̄ dum ꝓporcio nat⁹ eſt materie .i quā
quidem materiam forma talis aīmalis dꝫ introduci
hanc humiditatē calor celeſtis iā dictus ſegregat a q̄
libet parte groſſi terreſtris ⁊ ſecūdū intentionē phi
loſophi .vij methaphiſice hec generacio ē vniuoca ſal
tem ɔtualiter nō āt formaliter ꝑ hoc ſoluit̄ dubitaº
quā q̄dā faciūt dicētes oē quod generatur vniuoca
ex ſibi ſili generatur in ſpē veꝛū ē ɔtualiter Circa hº
notādꝫ ꝙ ex eadem materia plurā animalia imper
fecta naſcūtur vt ex ſtercore eq̄ naſcūt̄ muſce veſ
pes ⁊ plura ɔſimilia diuerſe ſpeciei ⁊ diuerſi coloris
⁊ figure generātur

Hic ſoluit dubitacōnē ⁊ rn̄dꝫ ſecūdum intēcionem ſuā
Nota ſecūdum Albertū talis ē modus generācōis
animaliū ex putredine ꝙ calor ſol̄ qn̄ ꝑtēditur vſqꝫ
ad materiam putridam tūc extrahit humidū ſubtile
ac illa materia ⁊ generantur q̄dā pellicule exterius
ita calor interior nō ꝑmittitur exire ⁊ tunc ɔtute ſo
l̄ ille calor q̄ eſt in materia putrida petit exitū ⁊ inn

pedit et ex tali motu sursu͂ ꝛ deorsum generatur quedam spiritus pulsans mediante quo spiritu vita producitur in tali materia. Et si querit vtru͂ ille spu͂s pulsans sit substancia vel accn͂s Dicendu͂ est ꝙ est subam quia mediante virtute formatia ille spu͂s agit ꝛ quia agens no͂ nisi mediante subam producit io͂ necce est illum spu͂m ee͂ substanciam Et ille spu͂s est corpus subtile generatum ex subtiliori parte materie putredinis Sed dubitatur vtrum ille spu͂s sit animatus vel inanimatus. Dicendu͂ e͂ ꝙ ille spu͂s no͂ e͂ formalit animatus sed virtualit quia educit aiam viuere effectiue de illa materia putredinali. Et io͂ dicit auicenna in. xij. methaphisice. in illa digressione vbi improbat auerroim platone͂ et theuminxtu͂. ꝙ ex putredine generantur rane Sed autor dicit calor solis attrahit hu͂idu͂ a putredine. probo per experienciam. accipio vnu͂ murem putredinale͂ et pona͂ in locu͂ vbi sunt radij solares in vigore inuenio ꝙ calor solis facit exalare tota͂ materia͂ muris ita ꝙ ibi nihil remanet nisi pellis Nota generacio. vijo. methaphisice diuiditur quia quedam vniuoca quedam equiuoca. Equiuoca est qn͂ formalit generans ꝛ genitu͂ differu͂t spe͂ vt si generatur mus de terra ec͂. Vniuoca e͂ qn͂ generans ꝛ genitu͂ conueniunt in spe͂ vt ho͂ generat hoiem vel equus equum Et ex illo soluit dictu͂ phi. vij. methaphisice qn͂ dicit. omne ꝙ fit a simili suo. in spe͂ fit. veru͂ e͂ de generacione vniuoca sed no͂ equoca. Nota animalia generata ex putredine non habent semper eu͂dem colorem speciem vel figura͂ Ro͂ est quia ista aialia differu͂t spe͂ mo͂ quecu͂que differu͂t spe͂ etiam debe͂t differre figura ꝛ in colore naturali quia ista consequuntur formam.

Causa aut diuersitatis illoru͂ animaliu͂ est diuisio seminis in matrice et illud e͂ verum principalit in ani

malibus pfectis Et est notādū q in matrice mulieris plures sunt cellule qn̄ tūc semen decisū a patre sic colligitur. q in vnā q̄que cellula matricis semen sic recipitur tunc est mod9 generacionis pluium fetuum et ille modus generacionis. respectu animalium imperfectorū accipit sic ita q inest aliq8 loco matricis et aliq8 loco seminis Et iō talis hūiditas diuiditur per loca eductionis fet9 in putrefactis Et iō multiplicātur talia animalia Et cā silitudinis taliū aialium est silitudo hūidi educti de corpe in ptes hōg3nias. Et diuersitas speciei taliū aialiū fuit p oppositū scz p hūidū eductū in ptes eutrogenias.

Hic autor īferre causam q̄re āqn̄ plues pueri nascūt vn̄ plues sūt cāe pluiū fetuū pticularium.

Prima est diuisio seminis in cellulas z nō ē sufficiēs qz exptū ē per obstrices. q semel vna dn̄a pep erat massā carneā otinētē septuaginta figuras hōim nō certū est q nō sūt tot cellule matricis.

Scd8a cā ē abūdācia seminis z tūc diuidit z spargit z fiūt plues fet9. Tercia cā ē qz qn̄ mulieres in coitu nimis mouent se z tūc circūdispgit semē z fiunt plures fetus.

q āt q̄dā animalia generata sūt longa z stricta z q̄dam breuia. hoc ē ex diuersitate ↄplectionis. qz ex colerico calido z sicco generatur corp9 longum strictum z q̄le eo q color in eo multūextenditur. Ex flegmatico frigido z hūido genrat al breue z latum quia hūor aque9 est multū dilatabilis z frigiditas n̄ multum extendit ipm Sz ex sanguineo calido et hūido generatur animal medium inter logum et breuē propter calidum z hūidū tpatū. Sz ex melancolico generatur animal strictum z breue qz frigiditas nō

pmittit ipm extendi z siccitas nō permittit ipm di
latari Ex colerico āt accidētali + adusto generatur
animal lōgū z valde gāle q2 feruor caloris eius mlt
tum extenditur z siccitas mediata atrenuatur Et ē
notādū q colerico z croacei coloris· vt frequēcius ·Et
sanguine9 rubei coloris · Et melancolic9 nigri colo
ris Et flegmatic9 albi coloris Et quorum natura p
mixta fuerit horū z qualitas . Et color necessario p
mixt9 erit Sic g° in h° ca° habem9 modum generaci
onis animaliū impfectorū z quō plures fet9 simul fi
unt tā impfectis q in impfectis z quare aliquod alt
est longum z aliquod breue
Hic autor ondit cām q̄re q̄dam animalia generata·
sunt lōga z breuia z satis patz in textu Nota nullus
homo ast q̄ sit pur9 coleric9 l' flegmatic9 z sic de a
liis Sz oēs mixti Sz vn9 bn̄ pl9 hz de sanguine q
alter q2 nullum ē animal in quo elemēta eqlit̄ dn̄ant
vt pbat auerrois primo celi q2 si hoc eēt verū hō vbi
cumq3 poneret̄ cōmisceretur q est impossibile zc̄
Nūc āt ad supi9 dicta de generacione z formacōe
embrionis in vtero materno Sermonē nostrum cōuer
tam9 z de mō exit9 dicā9 Et pmo videdū ē quō iste
tres potencie anime scz vehetatiua sensitiua z intellec
tiua veniunt ad materiam fet9 siue quo ordine · Iux
ta quod notādum q illud ē alteri9 negocij q pn̄s
materia requirit q2 respiat sciām libri de animalib9
tn̄ aliq̄ntulum de ipo breuiter tāgam9 aliq̄d
Hoc ē capitulū q̄rtū z ē de creacione fet9 Et primo p
mittit q̄dam necessaria Vn̄ dicit lrā quo ordine· quia
inter istas potencias est ordo pfectionis z cōmuitatis·
Et iō dicit cōmētator pmo methaphisice in de erroib9
q primo respiciunt z acapiūt forme vles z postea

min⁹ vles vsqȝ ad determinabiles g° sp ē ordo ꝛc̄.

Sperma vero collectum in matrice mulieris augmentatur statim qn̄ infusum est ei ꝛ qn̄ matrix bn̄ est clausa Sȝ alimētum est potētia vehetatiua quia spēmate decisso a pr̄e vel a generante dimissa est ista potencia vehetalis· 2° ptȝ·ij·de anima quia potenciae vehetatiue sunt duo opa scȝ generare ꝛ alimēto vti qz planta generat plātam· aīal vero aīal. Vn̄ videt́ q ab illa aīa fluat virtus genātiua. postea vō tēpore subseqnti sm exigenciam nature supaddit́ materie anima sensibilis· et postea aīa illius spēi vel illi⁹ Et ille vtutes scȝ vehetatiua ꝛ sensitiua distinguūt́ per operacōes q̄ vltra drn̄t per obiecta. ꝛ nō drn̄t ille due potenciae salicet vehetatiua ꝛ sensitiua ita q sint due potenciae distincte est eni̅ vna ꝛ eadem essencia q̄uis non eodem mō. ꝛ° dicit phs.xvi. de animalibus. embrio. pmo viuit vita plante. scdo vita aīal 3° vita hui⁹ speciei vel h⁹ Eciam addit́ in homine virtus intellectiua q̄ non generat́ a materia sed a celo et est de foris infusa vnde est finis et perfectio omnium formarū existencium inferius· Jd ꝯsueuit apud medicos dici q pma vita est latēs ꝛ occulta. media apparens ꝛ manifesta Ultima vero excelles et gloriosa a prima est sensus naturalis. a scda sensus aīalis a quo sensus visus auditus ꝛc̄. a tercia vero est sensus spiritualis a quo interpretacio· discrecio· perscrutacō· ꝛ sic de alijs·

Hic autor ondit intentum suū ondendo quō iste tres potencie veniūt ad materiam Nota spiritus ē semē viri est quodamō vitalis quia viuit vita hoīs Et qn̄ istud recipit́ in matricem viuā ꝛ calidam tūc opat́ in semine mulieris· Et vtus generatiua pmo genrat

pelliculā secundiam cui semen in voluit̄ et sic ꝯtinue se mouet ad semen mulieris et penetrat in materiam longam latā et ꝓfūdam Et incipit ibi v̄tus formatiua generare spūs pulsantes et pulsatiles et ideo ꝙ generat illos spūs pulsantes facit materiam viuam et format venas et neruos in q̄bus currūt illi spūs vn̄ spūs et vene pulsatiles l' saltē ꝓporcionabiles eis inueniuntur in arborib9 et plātis . et tunc materia sic viuente vita spirituū q vegetāt illam materiam tunc anima sensitiua recipit̄ in illa materia. Et tūc in hoīe materia stante sub anima cogitatiua q̄ est vltima forma materialis p v̄tutē dei et celi Intellect9 infundit̄ et introducitur . vnde loq̄ndo tā phisice quam theoloice intellectus non educitur de potencia materie quia intellectus non est corpus nec virt9 in corpore per ꝯmentatorem tercio de anima ꝯmēto q̄nto et quarto Sʒ theoloice loq̄ndo tūc aīa est forma subālis corporis hūani dās sibi esse subāle Sʒ auerrois ponit ꝙ intellectus copulantur nobis solum a generacione et p copulacionē fātasmaticam sicut nauta naui p nauigacionem et poit ꝙ sit vna in hoīb9 omnib9 . Et ille articul9 ē ab ecc̄ia ꝯdemnat9 q̄.n. hoc credūt saluari non pn̄t Et p hoc tenent potissime aristotilē esse cōdemnatū q2 in illa oppinione videt̄ mortu9 fuisse ita ꝙ ad mi9 dubitauit sic ꝙ nō firme credidit quelibʒ hoīem hr̄e distictū intellectū a deo creatū sicut videt̄ 1° et 2° de anima Nota illa forma dicit̄ educi de materia q̄ extēdit̄ extēsione materie ita ꝙ tota est in toto et pars in p̄te extēsiue vt omnia sensitiua in corpore pedali pedalis et in semipedali et semipedalis licet sit tota in toto v̄tualiter Nota autor videt̄ poni illud ꝙ potencia vegetatiua sit pro aliquo t̄pe in materia

ꝑ quo non est sensitiua illud ē verū manifeste. ita ꝙ
prius manifestant̄ opera hꝰ potencie qui prꝰ appa
ret fetū nutriri ꝛ augmētari anquam senciat ꝛ moue
Tpꝰ vo egressꝰ ab vtero matr̄no vt frequenter at.
ꝗnaꝰ est ī nouo mense. q̄busdam tn̄ ī. viij. q̄busdam ī
decimo ꝛ q̄busdam in vndecimo ꝛ non vltra. quedam
vero mulieres solēt parere in sc̄do mense et abortiue
id est naturā hōis nō producūt sed aliquam materiā
carneam vel lacteam Illud āt accidit eis ꝓpter plūa
vtz qꝛ materia mēstruorū corrupta est sil̄ l' p nimiū
motū p quē rumpit̄ matrix l' ꝓpt̄ alia mala Et iō me
trices ꝛ docte mulieres vel helene in hac arte quādo
senciunt se impregnatas mouēt se de loco ad locū. de
villa ad villam. ꝛ ducunt choreas ꝛ multa alia mala
ꝛ vt frequēcꝰ multū coeūt. ꝛ luctantur cū viris ꝙ p
motum liberētur a ꝯcepcione. cupiūt coitum vt per de
lectacionem obliuiscāt̄ dolorē qui generatur ex de st
ructione fetus
Hic autor exeq̄tur intētū suum de egressu fetꝰ Nota
omnis fetus q̄ egredit̄ in nono mense vt ī sepiꝰ viuit
ille fetus est bn̄ maturꝰ ꝛ satis fortis qꝛ nonus mensꝭ
correspondit ioui. Jupiter autem est beniuolꝰ, plaē
ta scʒ calidꝰ ꝛ hūidꝰ iō est ministrator ꝛ nuncius vi
ta āt consistit in calido ꝛ hūido Item autor di
cit qn̄ʒ in vndecimo mense fit egressus ꝛ illud non est
verū h̄ mulieres decipiuntur in ꝯputacōe qꝛ qn̄ʒ ꝯcipi
unt vnam massam seminis ꝛ pꝰ aliā q̄ndenā īpregnā
tur ꝛ tūc putāt se ꝯcepisse prius. vn̄ illa massa prius
ꝯcepta eīcit̄ ꝛ emittitur tp̄e vere ꝯcepcōis. Nō qn̄
puer p̄mo egredit̄ tūc poīt digitū ad os ex sue natuē
exigencia Rō qꝛ puer exit de matrice tanquam de
balneo calido et tunc veniens ad aerem sentit frigꝰ.

lo ponit digitū ad os calidū Item quando nascit tūc sonat q2 patitur ab aere frigido Et si facit clamorē in ventre signum est ꝙ nō exijt viu9 quia aliunde nō faceret clamorem nisi a quadam lesione

Est autē notādū ꝙ iuuenes mulieres ex timore z ex ictu tonitrui sepe disponūt cruris ꝙ fet9 vitam habens morit z si vitam non habuerit possibile esset ꝙ semen motu naturali a forma hois destitueretur Cā autem huius primo accidit ex pte timoris a quo totū corpus immutat z disponit ad egritudinē z p ei9 aduentū fet9 ledit z extinguitur Secūdo ex pte fulminis q8 penetrat vsq3 ad interiora z eā destruit z adustionē facit z tn̄ nullum signū adustionis extra apparet pter vaporē illius subtilitatem Et ē etiam vapor ille fortissimus q̄ etiā qn̄q3 interficit hoīem eo ꝙ penetrat ad membrā vitalia interiora z pter subtilitatem nō apparet adustio eo ꝙ magis ledit ictu q̄ calore Et tūc vt frequēti9 secūdū dispōm naturalē interiorē vbi fet9 inuenit disposit9 z tūc ↄsuit totū huīdū radicale z ↄplexionale fet9 z tūc fetus extinguit Et est sciēdum ꝙ illa non sūt ficta quia sicut recitat albert9 de operatione z effectu fulminis ꝙ in ictu tonitrui qn̄q3 videt ↄburi calcius pede illeso z econuerso z qn̄q3 pili iuxta loca libidinis membris illesis z ꝙ ictus fulminis ptingit ad interiora per hunc modū quē dixi fides hui9 est quia venenosus serpens pcussus a fulmine p paucos dies v̄miculat z putrescit z est serpens a quo tollit venenū per huiusmodi impressionē Item signū fidei est. doleum pcussum c9 vinum stetit p aliquod tēpus nō exeundo de his autem superfluum est hic determinare

Hic autor ponit qdā notabilia Et nota ꝙ tonitrui

ūm qñqȝ ex calore solis fit scȝ quādo exalaciones cali
de recipiūtur inter nubes et ibi per frig9 nubium ex
agitantur tunc scindunt nubem et ex tali forti motu
fit incensio illarū exalacionum ꝛ ꝑ ꝯns coruscacio iō
illi peccāt qui dicunt ꝙ fiat in tercia regione aeisqȝ
fit infra nubes Et duo sunt motus tonitrui scilicet ict
us et fulmen. modo ictus ille qñqȝ scindit arbores ꝛ
ille est sonus ꝛ ille nō scindit sed ictus Sȝ fulmen nō
quia est valde subtile qꝛ generatur ex exalacione sub
tili ꝛ calido ꝛ illud fulmen sepe cōburit calceū pede il
leso Rō qꝛ qñqȝ fulmen ita cito recedit ꝙ pedem non
tangit ꝛ qñqȝ cōburit pedem calceo manente illeso Rō
quia calce9 ē subā porosa sicut omnis pell' iō fulmē
trāsit ꝑ oēs poros calcei ꝛ īuenit pedē resistēte iō il
lum combuerit.

Sȝ de his q̄ dicta sūt intendo quedam dubia mo
uere quū solucioues ꝛ determinacōes vobis cōmitto
Pmū est vtrꝫ possibile sit ī illo tpe qñ vir est in co
tu si effectus fulminis per oēm motū fuerit semen re
ceptū hora eiectionis possꝫ recipe ꝑ aliquam nouam
impressionē ꝑ quā disponat' ad aq̊d aliud quam sua
natura ꝑticularis intendat.

Hic autor mouȝ quedā dubia ꝛ pmū dubiū soluit' ī
cut dicit' ꝙ fulmē in hora eiectionis seminis pt impe
dire semen a forma quā agēs ꝑticulare intendit qui
possibile est ꝙ fulmē faciat materiam venenosam. ꝛ
sic faciat ipam ineptam ad generacionem hois. ita ꝙ
ex illa materia generāt' bufones ꝛ aliꝫ ꝯmes ꝛ sic ptꝫ
solucio pmi dubiꝫ.

Scdm vtrū in hora eiectionis a planetis posset ꝓ
hiberi ab ipso fulmine ꝛ tetigisse materiam seminis
ex ꝑte pn̄s ꝛ mris
Hic mouet terciuṁ

dubiū ꝛ pt sic solui ꝙ virtutes planetarū pn̄t impedi
ri a fulmine iō quia planete q̄dem influunt vitam ꝛ e
sse tale hoc fulmen destruit Vlterius dubitatur q̄re h°
potius fit inprincipio electionis seminis quā tpe alio
Dicendū ꝙ tpe electionis tūc ē semē adhuc tenue ꝛ ci
to pt impediri 2o dubitat̄ qꝛ dictū ē ꝙ supiora n̄ pn̄t
impediri qꝛ sp agūt naturaliter Dicit̄ ꝙ bn̄ pn̄t im
pediri in illis q̄ sequuntur opera prima illorum

Terciū dubiū vtrū p ictum fulminis tāgente mate
riam vtrāqꝫ possꝫ influere semini v̄tutem p quā pce
dit ad formam masculi ita tn̄ ꝙ materia prius dispo
sita fuerit ad femelle formam vel disposicionis. et
econuerso

Mouet tercium dubium Et soluit̄ sic si materia esset
disposita ad formam femelle tūc p ictū fulminis ī ma
sculū disponi possꝫ. ꝛ euerso. ꝛ iō attingetur hoc pos
set ꝛ ille solutiones sūt pbabiles Et vult autor dicen
do ꝙ ille dubia sunt multum occulta ideo in lrā non
soluit ea

Nūc autem videamus ꝛ dicāus de fetu in quo mēse
habeat egressum ī octauo .n. mēse raro viuit .rō quia
omnis fetus naturalit̄ tendit ad ortū in vij° mense ꝛ in
cipit laborare ad egressum ꝛ iō cū in septimo mense la
borauit tūc debilitatus est ergo si in octauo mense ex
iat non diu viuit Si vero in nonomense exiat est sa
nus qꝛ requieuit p octauum mensem a laboribus habi
tis in septimo mense

Hic autor exequit̄ de exitu fetus in speciali Nota fe
tus in octauo mense male se habꝫ h° pbat̄ extra tex
tū rōe qꝛ saturnus tunc dn̄atur ꝛ ille contrarius est vite ai
malis qꝛ ē frigidus ꝛ siccus Alia rō ptꝫ ex textu Tn̄ si
fetus esset valde fortis ꝛ hēt amplum foramē p q̄d

exiret possz euadere z sanus exire Sz hoc raro ɔtigit Sz ꝙ in nono mēse sanꝰ exiat pz qz nonus mensis. corrñdet ioui q̄ est calidꝰ z humidꝰ z est principium vite. Textus

Ubi sciendū ꝙ i q̄busdam mulierib9 ē maior dolor quā in aliq̄b9 qz in q̄busdā accidit ꝙ fetꝰ quandoqz ꝑtendit manū qñqz pede n q̄ omnia sunt nociua. et tūc obstetrices fetū diligēter retrudūt. z ex illo generatur magnꝰ dolor ita ꝙ plures mulieres nisi fuerīt valde fortes debilitātur vsqz ad mortem accidit qñ qz etiam in parte mulieris ꝙ corrūpit̄ vulua mulieris vsqz ad anū ita ꝙ ista duo foramina fiūt vnū z tūc obstetrices discrete vtūtur quodā vngento vngētes vuluā qz retrudūt matricem z sic matrix sepe leditur z vulneratur iō bene videtī necēm est in partu mulierū vt habeātur discrete mulieres i hoc ope hac experte hoc autem didici a q̄busdam mulieribus ꝙ qñ fetus ꝑtēdit caput in exitū tūc bñ vadit negociū qz tūc alia membra facilitē ꝯsequuntur z sic fit partus leuis

Hic autor ponit vnū notabile z est satis notum ex textu Sz ē notandum ꝙ qñ fetus ꝓponit pedē ł manum nō p̄t bñ exire qz tūc iacet obliq̄ in vno latere z maxie stimulat z tuc mulieres retrudūt z retrudendo fit maximꝰ dolor Et qñ vulua mulieris est arta z fetꝰ est magnꝰ z tūc oportet fieri ruptura vsqz ad anum Et illud maxime ɔtingit in mulierib9 pinguibus qz ꝑinguedo carnē facit strictū z artum meatum

Sed circa q̄ dicta sūt dubitacio oritur omnib9 mirabilior vnū scz veniat puero iacēti in matrice nutrimentū cum matrix vbiqz clausa Juxta ꝙ notandū ꝙ qñ fetus est clausus in matrice virtute naturali in tali complexione occulta. primo inter omnia nascit̄ quedā

vena que pforat matricem. z a matricē procedit vno ex
mite vsqz ad mamillas mō qn̄ fetus est in vtero tunc
indurantur mamille mulieris. qz tunc substāmenstrui
fluit ad mamillas propter clausurā matricis z iō substā
menstruosā fortiori decoctione decoquitur z vsqz ad
colorē lactis dealbatur z illud. lac mulieris vocatur et
sic illud primo mō decoctū nutritur p talē venam ad matri
cem z ex hoc fetus nutritur tanq̄ de proprio z naturali.
nutrimento Et hec est vena q̄ in textu fetus ab oñstris
abs absciditur in vmbilico. z iō videtur i puero nouiter
nato q̄ vmbilicus eius sit ligatus cū aliq̄ filo ne aliq̄d
exiat de corpore eius p hanc venam q̄ abscisa est a ma
trice i vtero mulieris z pendz i vtero materno cū pedi
cula ex parte matricis annexa.
Hic autor mouz vnū dubium vtz in textu Nota hm
arestotelem in. x. metha. tūc ista vena z vmbilicus
dicūt eē ad necēsia vel innecēsia qz matrix mulieris z vm
bilicus pueri cōiūgūtur mediante illa vena ita q̄ cibus
trāsit ad mamillas mulieris ad vmbilicū mediante il
la vena Nō vmbilicus directe est i medio corporis in ho
mine bn̄ formato vt mediāte ipo cibus eq̄liter influatur
omnibus membris a mamillis mulieris Et dicitur vmbili
cus ab vmbo, onis. q̄d ē media ps clipei z icos custos
q̄si custos vmbonis medij in corpe Dubiū ē q̄re i mu
lieribus mamille sūt supra z in alijs animalibus infra
Rn̄detur cā est duplex. Prima si mamille mulierū
infra impediret trāsitū. iō natura sagax sic ordinauit
Sed vacca capra z alia animalia hn̄t quattuor
pedes iō mamille nō impediūt trāsitū. Secūda cā
qz in mulieribus a corde depēdet calor Et ille calor ex
tendit se vsqz ad mammillas iō habet eas in pectore
iuxta cor Sz in brutis maxie depēdz calor ab epate

Et iō influitur calor ad mā millas iō sunt infra. et iō sic etiam meli9 mulgentur z lactāt a fetu Diceres q̄re viri non hn̄t mām̄illas. iō qz viri nō paciunt mēstrua z non nutriūt pueros z iō nō est nccm̄ eos hrē. Sed hn̄t summe pu̾as sicut mulieres hn̄t testiculos valde pu̾os Utrū meli9 valerēt parue mām̄ille quam mag ne. Dicēdū est q̄ mediocres sunt melius valentes. Vn̄ magne non sunt vales qz in ipis est calor diffu sus hinc inde z nō hn̄t multū de calore z ibi est mala digestio Etiam pu̾e nō valent qz ibi est modicū nutri mentum Nota q̄ fet9 in vtero hm̄ nutrimentū dispo nitur z iō mulieres imp̄gnate p̄hibentur vt caueāt se a fortissimo potu sicut est vinū forte qz n̄ pn̄t bn̄ di gerere illū potum z potus fortis nō competit fetui cum adhuc ipse sit multū tenuis z debilis

Sicut dicit aristotiles secūdo ph̄icorū q̄ sicut peccatū est in natura sic etiā est in arte z hm̄oi decla ratio multū valz ad manifestationē intenti. vn̄ sciē dum q̄ mōstra siue pctā in natura vocāt illa indiui dua alic9 speciei q̄ in aliqua pte corpis cursum coēm illi9 spēi excedunt sicut ɔtingit videri in hoibus habē tib9 nisi vnū pedem l̄ tātū vnā manum z sic de aliis Istud autē miāculū accidit multis modis. q̄ eni ex diminucione materie q̄ ex sup̄habūdācia Ex diminu cione vero ɔtigit pluribꝰ modis. Primo mō diminucī o attribuit materie in se z tūc cū membra pricipalia pucro debent formari. natura sagax z ingenio facit vt ɔplea9 pt. Et istis dispositis ad formacionem ce terorū membrorū studet z ibi ex materie quā habet facit qd̄ potest z format ptem diminutā qn̄ diminu cio ē in materia z iō ɔtingit error Et iō ɔtigit caput aliqn̄ esse maius quā natura req̄rat illius indiuidui p

ticulacis sic generati·

Hic autor exequtur intentū suum de mō generandi monstra z adducit similitudinē Et vult q natura similat arti qz ars primo format z edificat bonū fūdamentū postea studet edificare sup illud fūdamētū. sic tunc natura prius mēbra principalia et magis necessaria format scz cor epar cerebrū z testiculos. Et postea min9 principalia sicut man9 pedes z brachia. Et si defectus est in materia tūc meli9 est ēe magis principalia quā min9 principalia. Nota duplex est natura qdam intendens. alia pducens. mō natura intēdens nō errat quia q meli9 est semper intendit. Sz producens qnqz errat sed hoc ē ex pte abundantis l' deficientis. ita q mōstra fiant fm defectus dupliciter. ā fm qntitatē discretā sic q qnqz vn9 generatur cum vno pede l' cū quattuor digitis in vna manu Aut fm quātitatē ōtinuā sic generat aliquis cū nimio capite l' cū nimia manu Si per abūdanciam fuerit hoc etiā est dupliciter ā fm qntitatē discretā sic qnqz generātur hoīes hūtes duo capita l' sex digitos in vna manū et sic de alijs. ā fm quantitatē ōtinuam sic generatur aliquis cū maximo capite pter cursum ōmunem illi9 speciei Nota monstrū dicitur eo q mōstrat se videntib9 qz omnes diligim9 videre mōstra pter admirati. vn̄ mōstra sunt sic intēta a natura p accidens et nō p se vn̄ si natura non poss3 pficere siue pducere qnqz digitos in manu pduceret quattuor l' tres fm exigētiā materie Diceres quare tunc fiunt monstra ad hoc dicūt phi q fiūt ad exornacionem z decoracōem vniūsi nā dicūt sicut diuersi colores in piete exñtes decorāt ipm parietem. Sic etiam diuersa monstra ipsum vniuersum exornant mūdū. Itē mōstra etiā maxime

fiunt p influencias celestes qz qñz regnat specialis p stellacio Et ab illa diverse figure influuntur Vñ ex tum ē q generati sunt duo gemelli ramificati in dorsu hñtes distincta capita vel mēbra. z distinctas ma nu⁹z non pedes zc

Juxta quod notādum qz ſm intencionē phi omne mixtū ↄsurgit ex q̄tuor elementis. z iō q̄d est nature ignee cadit in suū sile. z quod ē de natura terre cadit in suū sile z sic de alijs Ex isto vn⁹ crederet z oppina retur me velle dicere q elemeta formalit̃ eēnt i mix tis hoc.n.est ↄt icēcionē phi pmo de generacione vbi vult q solū v̄tualiter sint i mixtis modo ex istis possibile e t aliqñ semen hrē pporcionē diminutam ex pte alic⁹ impedimēti specialis vt si ex pte terre fu erit ↄtingit diminucionē fieri in ossibus eo q ex ea rā dicaliter formant̃.

Hic autor declarat dictum suū ſm intentū phi.1° de genearacione Nō au tor est istius oppinionis q elementa maneāt i mix tis v̄tualit̃ Jta q ex elemētis corruptis generāt̃ for ma mixti in q̄ reseruant̃ q̄litates elemētorū sicut vi de⁹ in mellicrato q̄ ē mel z vinū v̄tualiter ſ; ñ formali ter Jllud pbat̃ qz elemēta sunt ↄtraria illa āt i eodem fūdai nō pñt vt est mēs aristotilis i q̄rto phisicoꝝ z autoris sex pncipiorū scz gilberti porritani z aristoti lis in post p̄dicamētis z petri hispani z boecij in li° di uisionibus Jtem elemēta sūt corpa distīcta ñ compa ciencia se in q̄libz pte micti iō v̄tutes eoꝝ ñ manent

Est igitur notandum q mēstruositas nō solum ex pte matere ↄtingit sicut nūc dictum est Sz etiam aliqñ ex malicia matricis q̄ si fuerit lubrica z viciosa l maliciosa totū semen nō retinebit ſ; dispgit aliqñ an tequam totū semen in massam colligitur tunc vita oc

cupatur ꝛ matrix claudit ꝛ sic modicū seminis recipitur a quo dꝫ formari fet⁹ Et illud hꝫ speciales mōs sub se ꝙ plures sunt sed his narrare longū esset Et iō hec obmittatur. ꝛ ad monstruositatē multū operat̄ inordinatus coit⁹. ex eo ꝙ aliqñ masculus est in coitu cum femella si tūc mascul⁹ tpe coit⁹ inordinate iacet cū femella monstrū facit in natura Narratur enī de q̄dam q̄ lateraliter iacuit tpe coitus ꝛ femella generauit puerū in vno latere curuū ꝛ ī pede claudū Et cā h⁹ ex inordinacione coit⁹ ꝓcessit ꝛc̄.
Hic autor oñdit aliū modū monstruorū siue mōstruositatis vñ matrix qñqꝫ est cā monstruositatis vt si fuerit lubrica vñ lubricum dicit̄ illud quod vix pt retineri sicut anguilla l' aliquod aliud tale Itē coit⁹ inordinat⁹ ꝛ vehemens maxie ē st cauend⁹ ꝓpter fetum debite ꝓducendū ne semen peruerse recipiat̄ ī matrice Et nota ꝙ ꝓ tāto coit⁹ stando est irregularis in natura ꝙuis rudes nō curant qꝛ semen ita debite recipi non pt sicut dꝫ Ex illo patet ꝙ multa sunt peccata que non solum peccāt in lege sed eciam in natura qꝛ natura debite ꝛ regulariter ītēdit ꝓducere ꝛc̄.
Aliqñ vō peccatū naturale ꝯtingit ex supabūdācia materie que diminucioni opponit̄ sic ꝙ multe tortuositates ꝛ thumores apparēt ī membris. Et h⁹ est racō quia si natuā abūdat in parte seminis deputata ad corp⁹ l' ad caput tūc natuā facit illud qđ natuāliter potest scꝫ aliquādo duo capita aliqñ duos pedes quorꝫ vn⁹ ē multū maior alio ꝛ āqñ fāt gipposū in pectore āqñ in dorsu
Hic autor oñdit quō ex supabūdancia materie fiunt monstra vbi vult ꝓ sña si semen nimium in abūdancia sit infusū ꝛ qꝛ matrix est clausa ꝛ qꝛ tūc e⁹ tota mateia trasnmutat̄ ī mare

etiam fetus ē si tūc ps ex q̄ dz fieri fetus caput ē nimis habūdans tunc fiunt duo capita vl'ca z sic de alijs p

Sz omnib9 istis tib9 alijs mēbris deputatis mirabilior est effect9 que albert9 recitat de vno cui nata fuerūt duo mēbra libidinis vnū ex pte viri aliud ex parte mulieris ita q potuit sub cubē .i. subiacē z icūbere .i. actiue coire Et cā h9 originalit' fuit ex superhabūdācia materie qz materia fuit principium sufficiens generādi vtrūqz mēbrorum

Hic autor ponit mirabile euētū de hermofrodito Et recitat albertus q vidit vnū hermofroditā q vtrūqz mēbrū hūit z potuit agere z pati nō q̄ā mō in se ipsū sed respectu alteri9 viri vl' mulieris z° pueit ex eo q materia fuit tāta q vtrūz mēbrorū fieri potuit Et mēbrū viri'e sp ē supi9 z femininū inferi9 Quare natura nō producat duo mēbra virilia vl' duo feminea Rō est qz natura de otingētib9 facit q8 meli9 ē Sz meli9 ē sic ordinari qz alterū sp supflueret si faceret duo virilia z duo feminea qz q̄d q̄d vnū facere; h° ecia alterū pterea nō q sepe accidit q generatur gallia q̄ hz mēbrū indispoi ū ad coitū ita puū sicut gall9 z illud pueit ex defectu materie Jtē si otigit q generāt femella siue apparencia mēbri mulieris tūc pellicula est supra posita quā oz remoueri. Nota si hermofrodita magis apparet in spē viri sic se tenebit i tali specie Si āt in specie femelle tūc iterumse sic tēbit licet sibi ambo opera exercere secūdum precepta et leges et

Et nota secundūm aui sic de alijs cennam si semē cadit in latere sinistro matricis generat femella Si in dextro geneātur mascul9 Si in medio hermofrodita pticipans naturā vtriusqz scilicet masculi z femelle. Et a viro tanq̄ a digniori recipit

spēm sm naturam lz hee nature ambe siāt in ipso. Recitat eni albert9 de q̄busdam gemellis q̄ꝝ vn9 habuit in dextro latere v̄tutē vt vbicūq portabat a parte illius lateris aperiebāt omnes sere z clausure Et alius habuit virtutē in sinistro ꝙ vbicūq portabatur fuerunt clause q̄ p9 fuerunt apte Et loquor de aperiacione seraꝝ in ostijs domorum Et causa h9 non prouenit ex materia sed ex speciali ꝯstellacōe celi et nō solū ex ꝯstellacōe speciali sed ⁊ciā ex speciali materie disposicōe ad talē effectū. qꝛ act9 actiuoꝝ sūt i materia bn̄ predisposita.
Hic autor ponit vnū notabile z satis p3 in textu
Nota in latere dextro est maior calor ꝙ in sinistro. Cor eni iacet in sinistro z influit calorē in dextrū. Et iō in dextro generātur masculi grā caloris z iō dextera ps corporis est fortior z vigorosior ꝙ sinistra vn̄ a dextro sit mot9. 2°. celi vn̄ dexter pes est modice maior sinistro z silr de manu dexterā z sic de alijs.
Item alio mō p3 quō fiat generacio duoꝝ ramificatoꝝ in dorso qꝛ qn̄q ꝯtingit semen recipi in duab9 cellulis matricis z tunc p̄t contingere ꝙ pellicula diuidens cellulas corrūpatur z tūc ꝯiūguntur illa semina in dorsis z hn̄t distincta capita z distinctas manus z distinctas animas. z dn̄t baptizari pro duobus hominibus Nota v̄t9 celestis mirabiliter opatur z occulte in inferioribus Vn̄ possibile est de duobus gemellis ꝙ virtus celestis respiciat gemellū in latere dextro secūdum talē v̄tutē sm quā influit sibi virtutē aperiendi seras sine ꝯtractu. quia ista ps dextre lateris forte alterat aerem. z ille vltra seram vsq ad aperiacionem Et q̄ sic se hn̄t sepe sunt fures qꝛ seras pn̄t apire Nō diuersitatis est h̄ causa qꝛ secūdum ꝙ v̄t9 celestis in

uenit materiam dispositam sic operatur in illam.

Et nullus credat quod que dicta sunt sint ficta quia in similibus contingit videri in lapidibus quibusdam in quos specia lis constellacio agens imprimit speciem et formam hominis vel alterius speciei secundum exigenciam agentis. sicut visum sepe quando lapides diuiduntur. quod fit ex constellacione speciali Et non est mirum in gemellis cum eciam in quibus dam aliis accidat vbi est possibile inuenire et omnes modi specialis in monstris possunt reduci ad duos modos prin cipales scilicet propter inobedienciam materie vel insuffici enciam materie secundum auicennam in secundo methaphisice. Et per inobedienciam intelligo indispositionem quando materia non est bene disposita tunc non obedit agenti Et per insufficienciam intelligo diminucionem vel impedimentum ex parte ipsius materi as.

Hic autor tendit tacite questione dicens. Diceret er go aliquis hec sunt ficta que ponuntur hic. et dicit hoc non cre dat. Nota mediante virtute celesti in lapidibus mul tiplex est virtus vnde albertus recitat quod in calumnea in quadam fenestra vidit quendam lapidem habentem speciem re gis Et tunc debuit nasci magnus rex vnde in multis lapi dibus vultus humani figuratur. Et per illos lapides fiunt diuerse mediante vnde si quis sole existente in piscibus ab us insculperet speciem piscis in lapide ille posset conuoca re omnes pisces in aqua Et hoc est tempore determinato. vnde haly in centhilogio ptolomei recitat diuersa signa et mi racula de insculpacione lapidum .Tex.

Et si aliquis diceret et argueret sic si monstra poss ent fieri sequeretur quod natura possit priuari fine quia semper intendit agere regulariter. Dicendum secundum auicennam quod non est possibile ex parte particularis nature omnem ma teriam ad suum finem amoueri nec eciam est concedendum quod pri

ficaciones suarum actionum habeat fines et ideo de egritudine et morte non est instantia quia hec non sunt intenta a natura particula ri sed ab eo quod hanc regit Et illa appellata est itellgentia se cundum manifestationem philosophorum qui digne locuti sunt de natura Hic autor ponit obiectionem seu instantiam et soluit i ra textu Pro quo nota regulariter intedens producere parte impedita per naturam particulare. Et ideo patet quod monstra non sunt intenta a natura nisi valde per accidens Item natura particularis non intendit fines priuationem quia videt melius esse quam non esse Sed deus et natura celest is que omnia sciunt optime disponere. Et vocatur in telligentia non errans. unde ex primo celi omnis mors corruptio egritudo et infirmitas sunt preter naturam

Rectio nostri sermonis ad presens sufficiat. vt nunc pre sens doctrina magis complete habeatur. Notanda sunt signa conceptionis que sunt plura Primum est ex parte coitus Si enim mulier quando fuerit in coitu cum viro post coitum sentit frigus et dolorem in renibus. signum est quod concepit Hic autor determinat de signis conceptionis. Ratio pri mi signi est quia quando mulier concipit tunc calor naturalis con currit pro formatione fetus ideo relinquit frigus in membris Et hoc videmus in simili quia quando homo comedit post hoc patitur frigus, quia calor naturalis transit ad stomachum al terando cibum. ideo non est studendum post prandium Sed prius modicum laborare vt calefias et sic digestione confortata studeas. quia tempore studii spiritus vitales concurrunt ad cere brum ipsum iuuando Illud. n. patet in febricitantibus qui habent in stomachum humores grossos quos calor naturalis in tendit digerere et vadit ad stomachum ideo patiuntur frigus febricitantes . Et calore recedente a stomacho

Aliud signum si mulier patitur magnum calorem paucum semen emittit vel nullum signum est quod concepit

Dicat autor poit ẜm signū ɔceptōis vt ʒ i textu Et ass
igno rōm qꝛ matrix claudit ꝛ nō pmittit semē trāsie
ꝛ recedere Nō ꝙ iuuenes mlies q̄ marie delectant i
coitu pnt emittere ꝛ nō ɔcipe Sʒ hͦ nō ē de seniorib9
Jtē tpe coit9 ꝛ ɔcpcōis natura retinet semen ab inē

Vir existens in coitu sentiat virgam suam attrahi ꝛ sugi quadam clausura ex parte vulue mulieris Ra cio istius tercij signi ē qꝛ qñ mulier concipit tūc vulua sugit q̄si vgā viriē ꝛ ꝑpter delectōez matrix ɔpmit ꝛ quasi claudit virgam virilem.

Aliud signū si mulier p9 coitū appetit ɔtinue coi tū hͦ ē vm i q̄busdam qꝛ q̄dam mulieres sunt q̄ magis ɔcupiscunt qñ ɔcipiūt vt visū est prī9 in vna q̄stiōe Circa qntū nota ꝙ p9 ipregnacōem mēstrua istigāt ad coitū Et marie delectacōis memoie ꝙ prī9 habu erūt i coitu.

Aliud signū si mēstrua nō cūrrāt p9 coitū ẜm modū solitū ꝛ fit ātillacio in oē Rō istius matricis signū est ꝙ mulier ɔcepit. signi ē qꝛ qñ mulier ɔcepit tūc mēstrua ɔuertūt in nut mentū fet9 scʒ in lac ꝛ fit antillacio in ore matricis ꝑpt calorē Et tūc fit dolor in cruribus quia sps sūt clau si in matrice q̄ trāsiūt ad crura ꝛ vegetāt crura.

Jtem aliud signū si color faciei vltra morē solitū ē mutat9 vn̄ libēē solēt eē rubee p9 ɔcepcōez grā caloris Jtē si aliena cibaria ɔcupiscūt nūc terrā nūc carbōēs nūc poma nō mature seu cerusa signum est ɔcepcōis Cā h9 signi est qꝛ p9 ɔcepcōez mlti hūores grossi i idi gesti ascēdūt cē brū ꝛ illi mouēt appetitū āq̊ rū filium qꝛ si sint calidi valde hūores tūc appetūt carbōēs Si sint valde frigidi ꝛ hūidi illi hūores tūc appetūt pira ā poma nō matura et silia qꝛ oē silē applaudit suo si mili. ꝛc.

Nunc videnda sūt signa vtrū masculꝰ vł femella sit in vtero Et hec sūt signa veā q̄ sequūt. quia tp̄e conceptionis masculi color faciei ē rubeus ꝛ leuis motus Hic autoꝛ poīt sex signa in nūero vtrū masculus sit ꝯceptus vł femella. Rō illiꝰ p̄mi signi est quia color rubeꝰ est signū magni caloris. Et si est calor magnꝰ in matrice tunc virtꝰ est sufficiens ad masculum et. tunc mulier leuiter mouetur quia calor est p̄ncipium

Aliud signū si venter tu nessit motus. in dextra pte ꝛ rotūdatur signū est masculi

Rō illius secūdi signi est qꝛ in dextra pte iacet masculus tā𝑞̄ in parte fortiori ꝛ calidiori Et tūc vēt rotūdatur qꝛ extēdit ꝛ ampliatur

Aliud si lac fluens de mamillis est spissum ꝛ bene digestū ita 𝑞ꝫ si ponatur supra āquod corpꝰ bn̄ pollitum ꝛ tensum nō diuidat sed ptes ꝯstabūt ꝛ non flu

Causa hꝰ signi est ant signū ē masculi. qꝛ illud lac calor indurauit ꝛ cōpressit inspissando. vn̄ calor hꝫ multa opera. facit .n. rem duriorem ꝛ subtiliorem ꝛ corrūpit huidum ꝛ inducit siccum

Aliud signū si lac mulieris impregnate fūditur super eiꝰ vnam si petit fūdū directe hͦ ē ꝑpēdiculariter signum est masculi

Causa hꝰ q̄rti signi est si petit fūdū directe hoc est signum 𝑞ꝫ bn̄ est induratū ꝛ inspissatū. a calore naturali vn̄ ꝑpendicula est linea latamorū recta cū qua ꝑpendunt ꝛ ꝯsiderāt longitudinem rei ꝛ ꝯstituūt duos anglos rectos supra basim sup 𝑞ꝫ cadunt

Itē si sal positū supra caput mamillarū nō liquescens signū est masculi

Causa huiꝰ q̄nti signi est qꝛ si mamille sunt calide tū ille calor facit constare sal. Vnde sal gracia caloris

ↄstat in partib⁹ Vn̄ sal generatur ex aq̄ grossa ꝛ mlt
tū ꝫbulita ita ꝙ specialis aq̄ ē ad sal vn̄ calor ignis
extrahit de aq̄ subtiliores ptes ꝛ illas ptes facit exalaē
ꝛ tūc ibi remanent partes terrestres humidiores et
grossiores ꝛ ille per calorē ↄstant · ꝛ h⁹ signū est ꝙ
tēpore pluuiali sal liquescat in scutella · Vn̄ si sal debꝫ
resolui in materiam ꝛ formam resoluit in aquā ꝛ sic di
ssoluit iō si sal ponat ad ignē incipit corrūpi ꝛ salire
quia ↄtrariū inuenit ·
Aliud signū si mulier pri⁹ mouet pedē dextrum sig
num est masculi · Econtra mō si femella est concepta
tūc mulier ē grauis ꝛ palida ꝛ venter est oblong⁹
in dextra parte ꝛ in sinistra rotūdus ꝛ lac min⁹ erit
indigestum liuidū ꝛ aqueū · ꝛ fusum supra corpus pol
litū diuidit pars e⁹ a pte Item aliud experimētū qd
scio esse verū ꝛ expertū si aliquis scire voluerit vtrū
mulier sit impregnata ł nō det ei bibere mellicratum
si tūc senserit pūctiones circa vmbilicū tūc ↄcepit Si
āt nō senserit minime ↄcepit · Mellicratū āt vocat po
cio q̄ fit ex aqua ꝛ melle et fit per hunc modū ꝙ acci
pi dn̄t duo cocliaria de aq̄ · ꝛ vnū de melle tali ꝓpor
cione ꝛ misceātur insil ꝛ detur mulieri ad potandum.
Et forte mulieres astute dicerēt oppositū ꝛ gͦ qn̄ ali
quis vult expire nō dꝫ dicere de impregnacione. Et
si ipa ↄqritur dolorē capitis ł alteri⁹ partis vt sepe
solent facere Tunc hō dꝫ dicē illud vꝫ ↄtrā talē dolo
rē ꝛ tūc de mane dꝫ dicere nōne doluisti in alia parte ·
Et si circa vmbilicum dicūt tūc indiciū ↄcepcōis i isto
idicatur ·
Hic autor ponit bonū signū simplicis ↄcepciōnis et ex
perienciam verā que ptꝫ in textu · vn̄ nota ꝙ rō isti⁹
experimenti est quia mel obstruit neruōs ꝛ veās ꝛ ex

isto generatur dolor circa vmbilicum Item illud dulce est insanū qz omnis pinguedo dulcis est mala z pistium est pessima ꝓpter viscositates vñ dulce supnatat in stomacho Sz quia tunc calor stomachi ꝓpter fetū est debilis iō sumpto mellicrato mulier dolet circa vmbilicum

Post hec notāda sunt signa corruptionis Iuxta quod notandum ꝙ aliqñ ṽgines ꝓut corrumpunt ita ꝙ earū vulua multū ampliatur qz mēbrū virile ē nimis magnū z ineptum Aliqñ āt econuerso ꝙ muliē tā amplam hz vuluam ita ꝙ vir sine dolore sui mēbri coit Et cā doloris mulieris est qz q̄dā pellicula inter vuluā z phesicam rumpitur Et quanto plus coeunt tanto plus in tali ludo fortificantur

Commentum

Hic autor exeq̄tur de signis corrupte castitatis z satis ptz in textu Sz extra textu ē aliud signū quia vulua mulieris sp est clausa ṽginis sp aperta stat iō virgo alci9 mingit ꝙ mulier Nota si vis expire vtrū ṽgo sit corrupta pulūisa fortit̄ floēs lilij croci q̄ sūt inter albos flores z da ei comedere de illo puluere si est corrupta statim mingit Item fac eam mingere super quādam herbam q̄ dicit̄ papel de mane si fit sicca tūc est corrupta si āt ṽgo ē manet viridis z nō est corrupta l̄ accipe fructum lactuce z pone āte nares ei9 si tūc corrupta statim mingit

Signa castitatis sunt hec pudor verecūdia timor cū casto īcesso z loq̄la z cū despectu applicāt se viris z virorū actibus Sz q̄dā ita astute inueniuntur ꝙ omnib9 istis obuiare sciūt z tūc homo dz se cōuertē ad vrinam qz vrina ṽginū est clara et lucide qñqz alba qñqz glauca Si vero fuerit aurei coloris clara

z pōderosa animū coeūdi signat .i. appetitū. Cor rupte eni mulieres hn̄t vrinam turbidā pͤ fracturam pellicule pͦdentis. et sperma viri apparet in fundo vrine tal' mulieris Sz in menstruosis vrina est sāgui nea. z in tali mense qn̄ patit' hz oculos aqueos z alte ri9 coloris in facie z abhoiacōem patitur in cibo Et iō sibi q̄squis caueat ne coeat tūc cū eis qz nociuū est vn̄ prudentes mulieres sciūt se tunc custodire z sep antur a viris per tempus fluxuus menstruorum.

Hic autor exeq̄tur de signis castitatis Nota vrina v gīnū est clara qz ipse sunt calide z bn̄ digerunt z ideo vrina que transit p locū digestionis sumit ibi calorē vn̄ coloratur in renibus Sz dz capi vrina post som num primum qz tūc facta est digestio z dz videre qꝫ vrina per accidens non sit variata scz morbo vel nutri mento grosso Nota in vrina sunt tres regiones scz superior vbi ꝯsiderāt' membra superiora scz cerebrum z caput Secunda in medio vbi ꝯsiderāt' membra media sc; renes z cor Sz tercia ē inferior vbi ꝯsiderā tur testiculi lubi z matrix iō dicit lrā sperma semꝑ app aret infūdo ꝓpt' suā grauitatē Nota qn̄ mulier ē men struosa .tūc hūores ascendūt ad oculos qz oculi9 ē ps porosa corporis z cito ē passibil' Et tūc m'lier palz in facie z ipa patit' ab hoiacionē cibi qz nō cupit ꝓpter i fectiōez cerebri z olefactōez Et tūc ē nociuū cū eis coie qz illi pueri q̄ tunc ꝯcipiuntur inclinant' ad morbum caducū z ad leprā qz talis materia ē valde venenosa.

Est āt notandum qꝫ mulieres antique in quibus menstrua fluunt et q̄dam in quibus menstrua sunt re tenta Si inspiciunt pueros in cunis iacentes in

toxicāt oculos eorum causa huius in mulieribus appa
ret quibus menstrua fluunt quia tempore fluxus
humores qui mouentur per totum corpus primo infi
ciunt oculos et oculos infectis aer inficitur maxime
et tunc aer ille inficit puerum. et illud est de intencio
one philosophi in de somno et vigilia Causa autem
quare antique mulieres quibus non fluunt menstrua infi
ciunt pueros est quia retencio menstruorum facit ha
bundanciam malorum humorum. Et quia mulieres antique sunt
deficientes in calore naturali naturante et degerente
tale materiam et precipue si fuerint paupes sic quod nut
riuntur a cibo et nutrimento grosso quod operatur ad talē
materiam infectam. Et ille mulieres plus inficiunt quia
menstruum hic cedit ad purgacionem nature
Hic autor ponit quoddam notabile et patet manifeste in
textu Nota humores mali exeunt per oculos pocius
quam per aliud membrum quia oculus est aqueus ex 2° de ani
ma quod patet si comprimitur lacrimatur et ideo mulieres
multum lacrimantur quia habent multum de humido quod
petit exitum Et quando oculus sic est infectus tunc inficit
aerem tangentem oculum et ille vltra inficit aerem propin
quum ille aer iterum alium aerem vsque peruenit ad obiectum
et ibi fit reuerberacio mali humoris ille primo operatur
quia omnis actus fit cum resistencia aliqua quia illa in
fectio fit circulariter quia si non tunc solum mulier inficeret
secundum vnam differenciam loci posicionis non secundum omnem Nota pu
eri sunt debiles et tenuis nature ideo pueri faciliter in
toxicantur Toxicam est venenum quod fit de toxo . de
tali arbore amarissima et cuius succo gustato aues mori
untur Nota quod ideo oculus mulieris fascinantis proiecit
camelum in foueam ita quod illa pessima mulier tantum co
gitauit de malis quod quoddam humores mali generabantur i

verte folium pro duo folia

spiritibus eius et illi exiuerint per oculum et illos volens camelus effugere cadit in foueam Et illo modo basiliscus inficit videntem ipsum quia venenum emittit et si poneretur speculum ad quod verberarent humores ad oculum basilisci tunc ipsemet moreretur vel interficeretur. Nota si aliquis quereret si mulieres sunt venenose quare non intoxicant se ipsas Dicendum quod venenum non agit in se sed in aliud cui obijcitur cum ergo mulieres sunt naturaliter intoxicatae ergo non intoxicant se ipsas Alia causa est quia sunt consuete vnde auerrois in prologo tercij phisicorum quedam erant consuete comedere venenum ita quod erat eorum cibus

Et quia dictum est de menstruo Igitur ad menstruorum locum procedamus .i. ad matricem et videamus quot accidencia sunt circa ipsam matrix enim mulieris sepe patitur suffocacionem Suffocacio enim apud medicos vocatur compressio spirituum vitalium ex vicio matricis egressa. Et impeditur anhelitus in muliere et illud euenit quando matrix de proprio loco tollitur tunc ex frigiditate cordis superueniente. tales mulieres quandoque paciuntur sincopim id est cordis debilitate Aliquando vero aliquae vertiginem narrant de quadam muliere suffocacionem matricis pacientem in capite paciuntur Galienus enim magnus medicinae quod ex illa causa tantum paciebatur quod non potuit loqui et cecidit quasi mortua esset quia nullum signum vite habuit et vocati sunt medicis plures qui videntes ipsam et causam ignorantes dixerunt eam veraciter esse mortuam. Galienus autem superadueniens causam consideravit et mulierem a passione illa liberauit Hec autem egritudo contingit in mulieribus ex eo quod habundat in eis menstruum corruptum et venenosum et ideo bonum est quod tales mulieres quecunque fuerint siue iuuenes siue antique sepe

Fi

diciis remediis quia vtāt vt materia talis expellatur. Et expedit in iuuenibus quia in eis abundat humidum et hec est cā quare iuuenes mulieres qn̄ incipiunt coīre multum impinguantur anteq̄ꝫ concipiunt et curā de pueris minime hn̄t quia curavt dicit phs in de secretis secretorum facit multum senescere qđ nō videt in illis Jlle eni iuuenes mulieres qn̄ multū abūdant in tali materia multū appetūt coire pꝛopter materie abūdāciā Et iō peccatū est in natura illas retrahere et coitum ꝓhibere ad illū quem diligit quāuis sit peccatū in moribus de q̄ nihil ad ꝓpositū Audiui in confessione sociętatis ab vno inq̄rere cām a me quare hoc est et qn̄ ipse dormiret cū sua dilecta iuuencula qđ tūc ipse coitu finito inueniret ventrū suum vsqꝫ ad vmbilicū cū sanguine pfusum et timuit multum quia cām ignorauit et non fuit ausus se retrahere a iuuencula. ꝓpter amorē magnum inter eos Et iō qn̄qꝫ fluxus mēstrui ꝓdest mulieri et qn̄qꝫ nocet sm̄ qđ materia magis vl minus abundat Et ille fluxus nō fuit menstruorum sed seminis i coitu fluentis ꝓpter abūdāciā materie. Hic autor exequit̄ de impedimētis ɔcepcōis. Nota suffocacio matricis ꝓuenit ex eo. qđ matrix tollitur aduersus cor et tunc magna frigiditas se extendit ad cor sic qđ cor patitūr sincopim. et dicit̄ a sin qđ ē cō et copos isicio quasi cū isicione siue debilitate cordis et alio noīe dicitur extasis. et illa passio maxie accidit viduis que prius habuerunt viros et iam non habent vn̄ mēstrua earū corrūpūt̄ i matrice et generāt̄ grossi hūores qui i corde generāt debilitates et iō ipsis multum valet coitus

Nunc āt de impedimentis ɔcepcionis āq̄ tāgamus impedimenta ɔcepcionis plura sunt. q2 impedimētū

q̄n̄q3 ↄtingit ex nimia hūmiditate matrias quādoq3 ex frigiditate q̄n̄q3 ex sicatate. q̄n̄q3 ꝓpter nimiam pinguedinem corporis q2 pinguedo arcūuoluta ori ficio matrias ↄstrīgit ipam z non ꝑmittit semen viri intrare vn̄ ↄgnicio h9 e de muliere c9 renes sunt sepulti z occultati in pinguedine ex omni parte ille eni mulieres sīm coitu semen recipiunt nō potēs ītrare matricem et sic eicit ipm cum eiectione vrine. et iō breuiter si p9 coitum vrina talis mlieris videat̄ manifestum erit si semen viri in matrice ei9 sit collectum vel non. si sic tūc vrina eius est inmūda ꝓpt̄ cōmixtionē cū viro Si vero nō tūc iterū apparebit z q̄n̄q3 apparebit ꝙ vrīa nō totalit̄ eijat illud semē quia si sunt calide tūc sua caliditate exalant. Sunt eciā q̄dam mulieres que ita tenues z lubricas h̄n̄t matrices ꝙ semen intus non p̄t retineri. Et ex multis alijs causis illud euenit de quibus ad p̄n̄s nulla fit mensio.

Hic autor poit q̄dā nōbilia vt p̄t3 i textu Nota si semen viri z mulieris nō sunt ꝓporcionata in qualitatibus primis .i. in calido z humido tunc talis concepcio impeditur p̄ncipaliter q2 agēs z patiens debēt esse ꝓporcionata ex scd̄o de anima subiecta armonia idest sub certa z determinata ↄbinacione vn̄ q̄dlibet non agit in quodlib3 vel quodlib3 nō fit ex quodlib3 primo de generacione zc.

Textus.

Et est eciā notandum ꝙ sepe ↄcepcio ex p̄te viri īpeditur ita ꝙ semen ei9 quod emittit est nimis tenue sicut aqua. ita ꝙ si matrici infunditur tūc liq̄ditate sua elabitur Et eciā q̄n̄q3 accidit ex frigiditate testiculorum vel sicitate z illud semen s̄m doctrinā medicine ad generacionē est incōueniens. S3 dubium est

cuius sit cā in deffectu mulieris Juxta qđ notandum
ꝙ isto mō s̄ciatur an ex pte viri vel mulieris sit defect
us Accipiātur due olle ꝛ in vtramqꝫ vrina mittaꝰ
viri in vnam ꝛ mulieris in aliam ꝛ ponaꝰ in vtraqꝫ
Furfur tritici Et talis expimentator diligenter obst
ruat ollas per nouem dies ł parum amplius ꝛ si ꝯtin
git ex vicio viri defectus tunc inueniet quosdam ver
mes in olla viri et cacabus debet supra poni ꝛ inuenit
tur rana fetida vel cantabra fetida Si vero ex vicio
mulieris inuenit in olla suum menstruum. Si ex vtri
usqꝫ vicio in vtraqꝫ olla aliquod predictorum inue
nitur et cetera.

Hic autor ponit vnū notabile vt ptꝫ in textu No
ta si vis examinare accipias aliquod de spermate vi
ri ꝛ ponas in aquā ꝛ si tendit ad fūdum signū est ꝙ
semen viri non est in defectum ꝯceptionis. glosa. qꝛ ē
bn̄ digestum ꝛ spissum iō petit fundum Nota ꝙ mu
lieres que sepe coeūt ꝓpter delectacionem ille gerāt
fetus debiles gº abstinere a coitu/ tūc generabitis for
tes pueros ꝛ hoies qꝛ semen est satis forte Et vnus
frater pt ꝯuenienter esse fortior alio Itē nota cām
experimenti qꝛ si semen viri ē nimis tenue tūc cito cō
uertitur in vermes ꝛ non hꝫ virtutē resistentem actō
ni corporis celestis vn̄ ista hūiditas que in fundo nō
est densa ꝛ bn̄ indurata cito alteratur. Nō si mulie
er biberit per tres dies saluiam coctā cū vino p tres
dies tūc non ꝯcipet in vno anno. glosa quia saluia ē
frigida Item ꝯmedet apē ꝛ nunqꝫ ꝯcipiet. ꝛ ergo ex
illis ꝯcludo ꝙ mulieres sepe coeūt similiter viri ꝓpter
magnam delectacionē quā habēt adinuicē qꝛ vulua ī
se ꝯtinet magnam dulcedinē viro. Sꝫ tamen de illis
non multū dico ad pn̄s ꝙuis tn̄ multa dicere vellem

& hoc non facio quia aliquis socius q̄ hoc legeret sensibus puari possz qz nos multa facimus ꝑpter mulieres z ꝑpt dulcedinem quã hñt in eorũ mẽbris scz i mamillis vulua facie z sic de alijs vt videt i toto corpe eaꝝ

Si quis igit velit mulierẽ iuuare vt impregnet et masculũ ꝯcipiat Accipiat matricẽ leporis z intestina eiusdem z faciat desiccari z in puluerem redigat z illud mulier bibat tpatim cũ vino. z silr faciet cum testiculo leporis z in fine menstruorum z cum viro suo coeat z ꝯcipiet masculũ Item accipiat epar parui porci z testiculos z desiccat z etiam redigat in puluerem z dat i potu masulo z mulieri et masculus si prius ipotens fuit ad generandũ generabit z mulier que non potuit ꝯcipere concipiet

Capitulum aliud in quo autor docet quõ mulier dz iuuari vt ꝯcipiet z maxime vt ꝯcipiat masculũ Nõ matrix leporis z intestina si desiccantur z puluerisantur fiunt multum calida Similiter epar porci in se ē calidũ z sic generabunt calorẽ sufficiẽtẽ ad conceptionem Et carnes porcine sunt valde bone vtilitatis Et sunt prohibite a iudeis quia vnus iudeus mutatus fuit in suem z iõ nolũt ꝯmedere matrẽ suã siue porcinas carnes z est alia causa naturalis qz debent vti frigidis cibarijs p que calor eorũ extinguatur a calore xpi fidelium Nota illud dz fieri in fine menstruorum quia tunc matrix est sicca z quodãmõ calidior p recessum menstruorum frigidorũ Itẽ sunt alia expimenta mulier accipiat amphorã herbam puluerisatam bibendo cũ vino z concipiet Item vrina viri bibita impedit ꝯceptionem Item si accipiat vuluam leporis z puluerisset cũ melle liq̃do z accipiat cor thauri et illi piter accipiunt ebulicõm et sic mulier accipiet i vna

notã

septimana ita ꝙ vno tp̄e plꝰ quā alio tēpore ꝯcipi
at ꝛ ꝯcipiet Itē mulier dꝫ vti calidis ꝛ bonis cibariȷ̄s
ꝛ dꝫ quodāmō inebriari ꝛ bn̄ fricari ꝛ dꝫ cauere ne cru
ra eleuata semen impediant ita ꝙ dꝫ se toto labori ap
plicari ad retinendū ꝛ statim postea dormiat et sine
dubio ꝯcipiet.

Et est etiam documētū obseruādū scꝫ qn̄ aliqs sen
tiat mulierē ꝯcepisse ꝙ nō nōiet in p̄ntia mulieris ali
quod de raris cibariȷ̄s ad quod appetitꝰ mulieris po
sset inclinari nisi ei possit libitū ꝯseq̄ qꝛ si mulier tale
quod postularet nullo mō possꝫ habere. haberet occa
sionem abhorrendi ꝓpt̄ ꝯtrariam disposiciōnē appetitꝰ
Fetus eni sic ꝯcēptꝰ debilis redditur ꝛ extiguit. ideō
ꝯsultum est qn̄ mulieres petūt carbones vel aliquod
ꝯsile quod eis ministretur. Vidi eni de q̄dā muliere q̄
cum impregnata fuisset peciit poma recencia que cū
habere non potuit cecidit ad lectum et infra diem et
noctem nihil gustauit neqꝫ panem neqꝫ potum. Et
fuerunt circa eam iuuenes mulieres ꝛ ancille que pri
us non conceperunt quibus illa fuerunt occultata
Et qn̄ impregnata peciit poma recencia. Et ancille
astantes dixerūt non inueniūtur loq̄ntes int̄ se ꝙ
venenosum essꝫ dare mulieri poma q̄ viderent in febri
citantibꝰ ꝯsile ꝛ in p̄te illa decepte sunt. tunc autē il
la impregnata ex carēcia pomorū multum fuit debili
tata in tātū ꝙ fetꝰ anq̄ ad debitū tp̄s p̄uenit mor
tuus exiuit ī cꝰ egressu illa mulier laborauit tribꝰ die
bꝰ et noctibꝰ ꝛ ante egressum illa mulier emisit sang
uinem per nares duobus diebus et vna nocte Ille
vero sanguis fuit mēstruosus et signū corrupcōis fe
tus fuit illud Iuxta illud ypocr̄ mēstruis fluētibꝰ i
possibile est fetum esse sanū. iō vt ille oēs pericula

euitãtur apud oẽs impregnantẽs bonũ ẽ vt mulier in custodia habeatur ⁊ modice moueatur Et vt eis cibaria mollea ⁊ lenia mistret̃ Et oĩa iuxta appetitũ Hic autor ĩ toto iº textu iã tractato poĩt ꝓseq̃nt̃ duo documẽta ⁊ satis maĩfeste patẽt ĩ textu. T.

Sz añ ꝙ ñrm sermonẽ ad alia ↄ̃utamꝰ Notandum est vnum notabile signum q̃d fit ad ↄceptcõnem masculi in vtero matris existentis ⁊ ẽ illud. Accipiat aquam mundam de fõte claro ⁊ puro ⁊ ꝓcurat sibi vnam guttam sanguinis ł lactis de dextro latẽ mulieris et sic infundet guttam illam aq̃ iste. si tunc guttã petit fũdũ signũ est masculi Si vero supnatauerit signũ est femelle. Item si dextra mamilla fuerit maior sinistra impregnata est masculo. Si vero sinistra maior femellam portat

Commentum.

Hic autor ponit ßm documẽtũ Et nota ꝙ qñ mulier ↄcepit tũc debilitatur ⁊ variatur grã fetus ↄcepti in ip̃a ⁊ iõ quicquid cupit sibi det̃ ⁊ si non tunc eueit dolor eo ꝙ appetitus non producat quia voluntas delectatur in prosequendo quod diligit vnde nihil appetit nisi fuerit animatum ex tercio de anima ⁊ per cõmentatorem 3º ethicorum patet quia voluntas est appetitus intellectus ⁊ sp est boni simplicit̃ ł apparentis vñ omnia bonum appetunt patet per diffinicionẽ boni quã dat aresto teles in pricipio primi ethicorum dicẽns: bonũ est quod omnia appetũt. Nota ꝙ pꝰ conceptionem qñ menstruum fluit hoc est signum destructionis fetus quia fetus dz nutriri de menstruo fluente Sz si modicũ fluit propter purgacionem nature ne fetus suffocetur hoc est proficuum.

Antequam vero finē dictis īponam9 vt nr̄a doctrina subtilius z magis ɔplete habeatur cum de materia menstruorum aliqualiter dictum est. Transeundum est ad materiam spermatis in viro Sperma vero vt supra dictum est nihil aliud est quam superfluū alimenti quod in substāciam rei aliunde non cedit Juxta quod notandum ꝙ talis est modus nutricionis ꝙ p̄mo cibus masticatus in ore dirigit̄ ab ore ad ip̄m stomachū z ibi fit digestio prima. et ibi sepatur purum terrestre ab impuro terrestri Et illud impurum dirigitur ad viscera z vlterius emittitur per secessum Sed purum hoc vlterius dirigitur ad epar et ibi fit secunda digestiōe z tunc iterum ibi sepeatūr purum aquaticum ab impuro aquatico. Impurum aquaticum dirigitur ad vesicam et vlteri9 p minctutam emittitur Sed purum dirigitur ad cor z ibi fit tercia digestio z sepat̄ purū ab impuo Impurum dirigit̄ ad vasa seminalia z ex illo fit sperma in viro z in mulierum menstruum Sed purum est sanguis z illud dirigit̄ a corde per magnas venas q̄ dr̄ capillares p q̄s venas digitur sanguis ad singula mēbra z in illis mēbris fit vltima digestio z iterū sepatur purū ab impurum Impurū emittit̄ per sudores z p vngues z ɔsilia Ho9 autē purū conuertitur z ɔgelat̄ in subām aliti Jta ꝙ tales pori q̄ sint euacuati per calorem naturalem illi econuerso repleantur z si pl9 vencit quā est deperditum tūc dr̄ augmenta9 Sz ad hoc req̄rūt̄ q̄tuor Primo materia sufficiens q̄ ē panis z ɔsimilia Secūdo potus recipiēs illā q̄rtā digestiōm Tercio natura distribuens Quarto calor naturalis conūtens alimentum in alitum

Hic auctor exequit̃ de vltimo motiuo h9 libri Et ostẽ
dit modũ generacionis spermatis. Nota hō est opti
me digestionis ꝛ subtilioris quia est magni caloris et
ꝓpter multos labores digerit ꝛ ꝯsuīt hūidũ. qꝛ calor
agit in hūidũ sicut in subiectum ꝛ calor facit exalaē
hūidum. iō oꝫ eē restauramentum caloris ne ꝯsumat
humidũ radicale Et sic mors sequeret̃ qꝛ ꝯsumpto
humido radicali in quo ꝯsistit vita nulle profūt medi
cine Sꝫ tamen notãdũ. ꝙ vnũ indiuiduum per aquã
medicinã pt viuere p ãnũ vel ampli9 sine nutrimento
sicut exptũ ē Sꝫ hoc nō pt fieri cursu ꝯmuiꝯ. ō masti
cacio ē qdã ꝯtricio cibi facta p dentes et natura sic
ordinauit in anteriori pte. dentes acutos vt bñ diui
dant cibũ. Sꝫ in fine latos ordinauit ꝓpt̃ masticacio
nē. vñ v9. Sūt hoīs dētes triginta duo comedētes

Textus

Sꝫ de istis q̄ dicta sūt consurgit dubitacio q̄dam
vtrũ calor agit in ipm hūmidũ ꝯsumēdo sit operacio
caloris in eo ꝙ calor naturalis. Pro quo sciēdũ ꝙ se
cũdũ arestotelē x°. metheororum ca° de opacōe iqn
tũ actiuorũ Prima operacio caloris iq̄ntũ calor habꝫ
dissoluere ꝛ exalare homogenia ꝛ eutrogenia quia si
accipit̃ vna massa de auro ꝛ argento ꝛ ponatur in ig
nem calor facit fluere aurum ab argento et econuer
so. et sic locutus est philosophus ij°. de generacione
vbi dicit ꝙ calor determinatus agit tanꝙ organũ
scꝫ securis vel bipennis quia semp dissoluit ꝯiuncta.
Sed calor in eo ꝙ naturalis habet in se vtutē forma
tiuam vniuscuiusqꝫ rei vel nature cuius calor dicitur
esse naturalis Et sic in eo ꝙ virtus celi vel vir
tus motorum celestium et vis seminis vicissim cō
ueniunt.

Hic autor ponit dubiū ꝛ satis ptz in textu. Nota ca
lor in animali nō facit digestionē inquātum calor ſꝫ
inquantum est bñ regulatū ab anima. et iō peccaue
rūt aliq̄ ātiq̄ dicētes ꝙ in plaētis esset nutricio Et in
supiori pte esset ab igne ꝛ inferiori pte esset a terra.
hoc non valet. qꝛ dicit aristotiles 2° de anima ꝙ si
sic esset tūc mixtum cito dissolueret Quid eni cōtinēt
elemēta in mixto nisi animā. vñ anima est principiū
omnis actionis Sꝫ calor siue spūs sunt instrumēta qꝛ
sunt in virtute anime ꝛ nō in virtute sui ipsius

His visis finem dictis impoām ꝛ grates deo red
damusq̄ nēm in hoc ope ꝛ in alijs illuiat intellectū. ꝛ
de obmissis peto veniā ꝛ auxiliū diuine grē a qua om
nis sapiencia orta est ꝛ vita eterna ad quam nos de
us omnipotēs ꝛ gloriosus cuncte gubernās acꝫ reg
nās pducat q̄ cū prē ꝛ spū scō viuit ꝛ regnat Et i quo
est summa. securitas trāquillitas iocunditas ꝛ sine
fine eternitas sctōrum exstat omnium p infinita secu
la seculorū. A. M. E. N.

Finis huiꝰ tractatuli venerabilis Alberti magni.

1481

Anno incarnacōis. M°. CCCC°. LXXXI°. pñs
opusculum ꝯsūmatū est ... colonie.

This page has been intentionally left blank.

3. **ALBERTUS MAGNUS,** O. P. **Secreta mulierum et virorum,** cum commento. Black letter. 32 lines. 44 leaves, first and last blank. *With an interesting figurated woodcut initial (the author* [?] within the letter S) at the beginning. 4to. Dark green morocco, fillet border, back gilt (Zaehnsdorf). Cologne (Printer of Dialogus Salomonis et Marcolphi), 1481. *See reproduction p. 4.* sold ~~Fr. 2500.~~

Gesamtkatalog 722. Hain-Copinger 564. Voulliéme, Köln 45. Schreiber 3055. Not in Proctor, Pellechet, and Voulliéme Berlin, no copy in the British Museum, nor in U. S. A. according to Winship. Of extreme rarity like all the very few productions of this small and interesting Cologne press. Its books are all printed in the same type, a «florid semi-Gothic type; Dr. Voulliéme doubts the fact of its being a Cologne type at all; but the general appearance of the type justifies the retention of these books under Cologne, at least provisionally.» (Brit. Mus. Cat. I, p. 259.) Our Albertus Magnus, however, is the only one of the eight books belonging to this press which mentions the name of the city in the colophon: «...consummatum est colonie». A most curious circumstance must be pointed out in this connection: This word «colonie» is erased in our copy (but still somewhat legible) and inserted again by a later hand. According to photographs taken from the four other extant copies, we are able to ascertain that there are two more copies with «colonie» likewise erased, whereas the two others show the word intact. That fact may be due to prohibition or difficulty of sale of Cologne books in other cities, or, the printer, having

Dicit ph̄s ph̄o
rū princeps 4° ·
ethicoꝝ libro est
optimū eoꝝ q̄
fuit in mūdo Et
mūdus sumit h̄
ꝓ omnibꝰ ꝯten
tis in spera acti

The book contains something of medical interest, e. g. in the chapters: De natura corporis humani, De phisionomia, De toto homine, etc.

The total output of this small Venetian press seems to have been less than about 14 books (cf. Haebler, Deutsche Buchdrucker im Auslande p. 107). No earlier example of the press recorded by Proctor. — Insignificant wormholes through the margins of the first and last leaves, two library stamps on the second leaf. Very good, tall copy.

3. **ALBERTUS MAGNUS,** O. P. **Secreta mulierum et virorum,** cum commento. Black letter. 32 lines. 44 leaves, first and last blank.

